

revija

VARNOST

2/2018

Ministrstvo za notranje zadeve
Republike Slovenije
Letnik LXVI
ISSN 2232-318X

Intervencijska vožnja policistov

Za nami leto pozitivnih premikov

Koncert ob visokem jubileju Policijskega orkestra

KAZALO

AKTUALNO

- 4 Leto 2017 – leto pozitivnih premikov
- 10 Nujna vožnja zahteva od policista posebno zbranost, izkušnje in veliko znanja
- 15 Pozor, motoristi na cesti!
- 17 Kje je Slovenija, ko govorimo o pranju denarja?
- 22 Koncert ob visokem jubileju Policijskega orkestra

NOVICE

- 24 Prva mednarodna konferenca Varna in zdrava delovna mesta v policiji
- 24 Na Policijski akademiji odprli razpravo o alkoholu in lažni solidarnosti v policiji
- 24 Inšpektor PU Ljubljana v Budimpešti osvojil prvo mesto na tekmovanju policistov prometnikov
- 25 Za nami 13. Otroška varnostna olimpijada
- 25 617 lokacij, 824 prehitrih voznikov
- 25 V enem tednu po vsej Sloveniji preverili 3.172 vozil in odkrili skoraj 600 kršitev

STROKOVNI PRISPEVKI

- 26 Konflikti – priložnosti za osebno in organizacijsko rast

IZOBRAŽEVANJE

- 32 Naravovarstveni nadzor: v Gotenico pride četrta generacija kandidatov
- 34 Poligon – nova pridobitev Policijske akademije

MEDNARODNO SODELOVANJE

- 35 Slovenska policijska uniforma je že tretje leto neprekinjeno prisotna tudi na makedonsko-grški in srbsko-bolgarski meji

PROSTI ČAS

- 40 Policistka med najboljšimi v futsalu

IZ POLICIJSKIH ARHIVOV

- 43 V mariborskem Pokrajinskem muzeju na ogled zbirka uniform

ŠPORT

- 45 Na že 7. Štengijadi zbrali več kot tisoč evrov za letovanje otrok iz socialno šibkejših družin
- 46 Zmagovalni pokal 16. Policijskih iger in Letnega preizkusa usposobljenosti policistov je spet obdržala Uprava za policijske specialnosti

Za nami leto pozitivnih premikov

4

Intervencijska vožnja policistov

10

Pozor, motoristi na cesti!

15

35

Že tretje leto na makedonsko-grški in srbsko-bolgarski meji

Na področju pranja denarja v pravo smer

17

40

Policistka med najboljšimi v futsalu

UVODNIK

Razigrani takti Policijskega orkestra vedno pričarajo nasmeh na usta poslušalcev in njihove dlani samodejno popeljejo v ritmično spremljavo, pa če imajo slednji posluš ali ne. Naš orkester v modrem, ki nas navdaja s ponosom in v svoji klasiki nikoli ne razočara, letos praznuje sedemdeset let ustvarjanja. Že sedem desetletij pušča glasbene sledi, vsako leto na več sto koncertih, policijskih in civilnih, tudi tistih slavnostnih, v predsedniški palači in na velikih odrih ob pomembnejših državnih dogodkih. Vse najboljše, naši glasbeniki! Veselimo se vaših novih repertoarjev!

Policijski orkester pa je le eden od obrazov naše ustanove, ki tako zaposlene v policiji kot ljudi zunaj nje spremlja vse leto. Marsikdo si težko predstavlja, na koliko različnih področjih je delo policije povezano z ljudmi. Pogled v letno poročilo, ki s številkami prikaže dogodke, intervencije, reševanja in ukrepanja naših zaposlenih v preteklih 365 dneh, le v grobem opiše to mrežo uradnih komunikacij in odnosov, ki trajajo vse leto. Vseh stikov, svetovanj, pogovorov, animacij otrok s policijskima maskotama, sodelovanj v humanitarnih projektih in marsičesa drugega preprosto ni mogoče zabeležiti s številko. Policija je pomemben del družbenega dogajanja, lahko bi rekli, da je sestavni del življenja ljudi. Nekateri njeno delo odobravajo, nekaj pa je vedno tudi takih, ki ga težko prenašajo, in to najpogosteje zaradi svojih dejanj in njihovih posledic. Pomembno je, da tudi slednji v trenutku stiske in nemoči ne pomišljajo, koga poklicati. Slovenska policija je že 27 let v službi ljudi, ki ji zaupajo. To zaupanje pa je rezultat vaših dejanj. Ob dnevu policije iskrene čestitke vsem zaposlenim, še prav posebno tistim, ki živite njene vrednote!

Mag. Vesna Drole
vodja Sektorja za odnose z javnostmi Policije

VARNOST 2/2018, april-junij

ISSN 2232-318X

Pripravil: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU

Koordinatorica: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor

Lektorirala: mag. Nataša Podhraški, SPLIKD MNZ

Fotografija na naslovnici: Uroš Podlogar

Oblikovanje naslovnice: Matjaž Mitrovič, SUPG MNZ

Tehnično oblikovanje: Mirsada Dželadini, SUPG MNZ

Naslov: Sektor za odnose z javnostmi SGDP GPU,
Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

Spletna naslova: www.mnz.gov.si, www.policija.si

Telefon: 01/428 57 45, e-naslov: varnost@policija.si

Slovenska policija

policija_si

MNZ RS Policija

police_slovenia

Leto 2017 – leto pozitivnih premikov

V letu 2017 je policija končno prišla do točke, ko se ji ni bilo več treba vsakodnevno ukvarjati le z eksistenčnimi vprašanji, povezanimi z materialno-tehnično opremo, prostori, vozili, uniformo itd., torej z osnovnimi pogoji za delo policistov, ampak je lahko več svoje energije in časa posvetila vsebini policijskega dela. Če se želi policija uspešno spopadati s spremenjenimi varnostnimi razmerami in vedno novimi metodami delovanja kriminalnih združb, mora imeti tudi ustrezne vzvode in mehanizme. Zato so bile potrebne spremembe in dopolnitve temeljnih policijskih zakonov – Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol-A) in Zakona o organiziranosti in delu v policiji (različice ZODPol-A, ZODPol-B in ZODPol-C). Z njihovim sprejetjem je bil narejen pomemben korak v razvoju policijskega prava in varovanja človekovih pravic, ki zagotavlja, da bo Slovenija še naprej varna država.

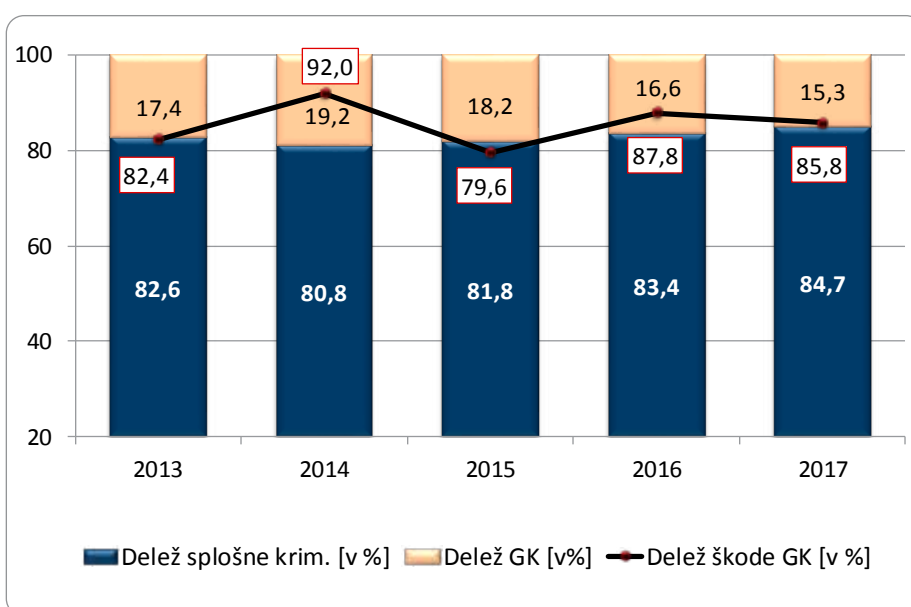

Na področju odkrivanja in preiskovanja kriminalitete je bil tudi v letu 2017 boj proti gospodarski kriminaliteti ena od prednostnih nalog policije, še zlasti na področjih z večjim tveganjem za pojav gospodarskih in korupcijskih kaznivih dejanj.

V okviru političnega cikla EU za boj proti hudim oblikam organiziranega mednarodnega kriminala je policija v sodelovanju z Europolom ter drugimi tujimi in domačimi organi nadaljevala boj proti organiziranemu kriminalu in drugim hudim oblikam kriminala. Z državami članicami EU in Europolom si je izmenjavala informacije ter sodelovala pri načrtovanju skupnih dejavnosti v posameznih EMPACT-projektih.

Slovenija je ohranila partnersko vlogo na operativni in strateški ravni evropskega policijskega sodelovanja na zahodnem Balkanu kot enotnem varnostnem prostoru, med drugim tudi z izvajanjem aktivnosti v projektih Inicijativa za boj proti terorizmu v regiji zahodnega Balkana (WBCTi) in Integrativno upravljanje notranje varnosti v regiji zahodnega Balkana (IISG). Na predlog Slovenije je EU ob podpori drugih držav članic EU in drugih ključnih akterjev, vključno z OZN, OVSE, ZDA in RCC, začela izvajati WBCTi, ki komplementarno in integrativno obravnava regionalna tveganja, povezana z nasilno radikalizacijo in terorizmom.

Moderne tehnologije spreminjajo kriminaliteto – vse več kaznivih dejanj je storjenih v kibernetnem svetu; tudi

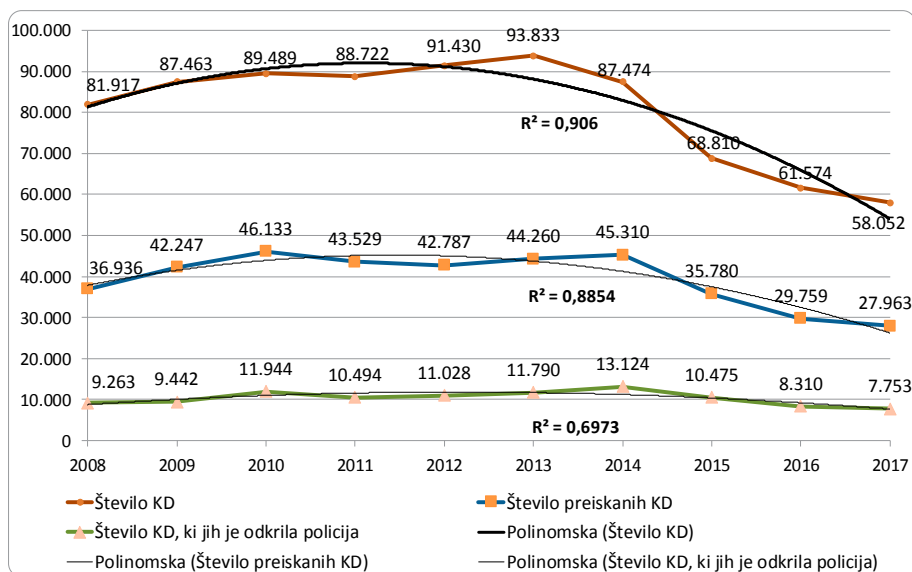
Obravnavanih je bilo za 12,8 odstotka manj kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, njihov delež v celotni kriminaliteti pa se je zmanjšal na 15,3 odstotka. Medtem ko se število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete še naprej zmanjšuje, se je trend zmanjševanja mladoletniške kriminalitete zaustavil. Mladoletniki so bili osumljeni za 5,1 odstotka več kaznivih dejanj, v primerjavi z letom 2016 pa se je število mladoletnih storilcev povečalo za 11,7 odstotka.

Slovenija je doživela prenašanje izvajanja kaznivega dejanja v živo prek družbenega omrežja. Policija je obravnavala še druge nove načine storitve kaznivih dejanj računalniške kriminalitete, tj. uporabo ali krajo kriptovalut.

Nacionalnemu forenzičnemu laboratoriju je uspelo zadržati in povečati obseg akreditacije po standardu ISO/IEC 17025:2005; akreditacijsko potrdilo je dobil za dve novi metodi: preiskavo sledi obuval in preiskavo sledi po streljanju s SEM/EDX. Sredi leta 2017 sta bila uspešno zaključena tudi evropska projekta RESPONSE in SEDY.

Na področju javnega reda in miru so se spremenila zakonska določila, ki omogočajo doslednejšo in učinkovitejšo obravnavo povratnikov (ZNPPol, prepoved udeležbe na športnih prireditvah) in predvsem primarnih vzrokov kršitev po Zakonu o omejevanju alkohola. Omogočajo procesiranje kršiteljev na ustreznejši in učinkovitejši način. Povečanje števila obravnavanih kršitev je tudi posledica proaktivnega in ciljno usmerjenega dela policije (Zakon o orožju in Zakon o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami).

Slovenska policija je v sodelovanju z varnostnimi organi v regiji, ki so zagotovili spremljanje navijačev že ob prihodu v Evropo in po trasah potovanja, pridobila ključne informacije o strukturi in gibanju tveganjih navijačev ter zagotovila visoko stopnjo varnosti na tekmah, še zlasti v Ligi prvakov, pri tem pa je vzdrževala javni red in mir, da ni prišlo do hujših kršitev. K temu je pripomoglo tudi dodatno opremljanje

Policija je obravnavala 58.052 (61.574) kaznivih dejanj, za katera je vložila kazensko ovadbo ali poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe, kar je najmanj v zadnjih desetih letih. Delež preiskanih kaznivih dejanj (48,2 odstotka) je ostal na skoraj enaki ravni.

in usposabljanje specializiranih enot za vzdrževanje javnega reda ter optimiziranje videonadzornih sistemov za prepoznavo kritičnih dogodkov ter procesiranje storilcev kaznivih ravnanj.

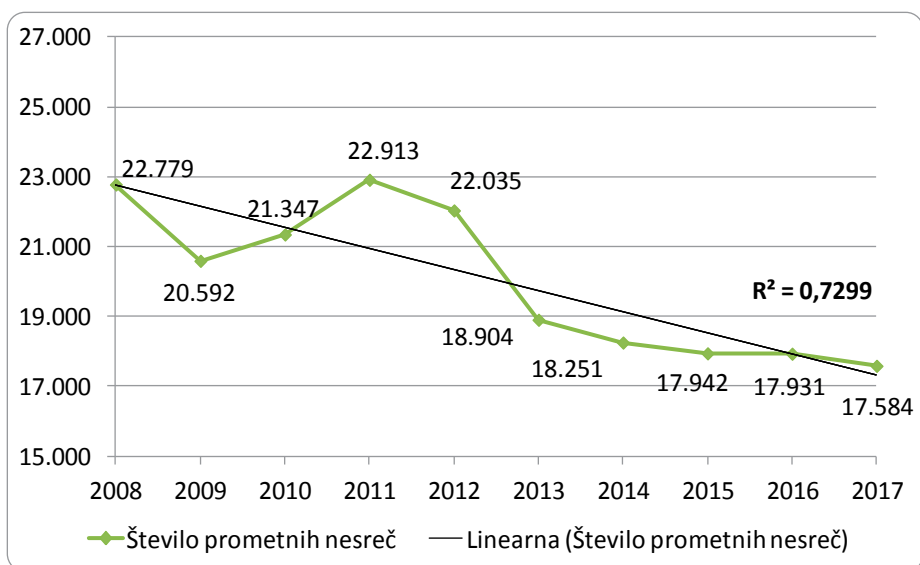
Policija je v letu 2017 izvedla več vaj iskalnih akcij na regionalni ravni, iskanje pogrešanih oseb v vaji državnega pomena ter več posvetov s predstavniki Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki sodelujejo pri izvedbi teh akcij.

Nadaljevalo se je popolnjevanje in opremljanje pomožne policije. Pripravljena je bila novela Uredbe o pomožni policiji, ki zagotavlja pravno podlago za intenzivnejše popolnjevanje sestava pomožne policije. Prenovljeni so bili programi usposabljanj različnih kategorij pomožnih policistov (nekdanji ali upokojeni policisti, kandidati za pomožne policiste) z namenom uspešnejšega popolnjevanja sestavov v skladu z usmeritvami ministrice. Ob koncu leta 2017 je pomožna policija štela okoli 400 pripadnikov.

Pri zagotavljanju varnosti cestnega prometa je bil poudarek na področjih, kjer je mogoče najbolj vplivati na izboljšanje varnosti cestnega prometa ali zmanjšati posledice prometnih nesreč (hitrost, alkohol, varnost šibkejših udeležencev ter uporaba varnostnega pasu). Ta področja so opredeljena tudi

v Resoluciji o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013–2022. Aktivnosti in ukrepi so se izvajali v obsegu in zmožnostih, ki so jih dopuščali kadrovske in materialno-tehnični viri. Večja prometna varnost in boljša pretočnost prometnih tokov

na slovenskem cestnem omrežju sta zagotovo posledica tega. V letu 2017 se je prometna varnost v primerjavi z varnostjo v letu 2016 izboljšala – manj je bilo mrtvih in telesno poškodovanih. Slovenska policija si želi, da na cestah ne bi bilo več smrtnih žrtev, zato se je pridružila

Ob izrednem povečanju števila kršitev, ugotovljenih pri nadzoru cestnega prometa – bilo jih je za 44,9 odstotka več –, je na slovenskih cestah umrlo za 20,0 odstotkov manj oseb in za 7,3 odstotka manj je bilo lahko telesno poškodovanih. Število umrlih v prometnih nesrečah se je povečalo le na območju PU Kranj.

projektu EDWARD, ki ga v okviru evropskega tedna mobilnosti in ob podpori Evropske komisije organizira evropska mreža prometnih policij Tispol.

V Nacionalnem centru za upravljanje prometa, ki je bil ustanovljen sredi leta 2016 z namenom zagotavljanja celovitega upravljanja prometnih tokov, je v lanskem letu začel delati tudi predstavnik policije.

Zagotavljanje varnosti državne in schengenske meje ter preprečevanje nezakonitih ilegalnih prehodov ostajata dve izmed temeljnih prioriteta dela policije tudi po ukinitvi reguliranega migrantskega toka.

Pri varovanju zunanje schengenske meje se je policija prilagajala povečnemu številu nezakonitih migrantov. Zaradi naraščanja števila poskusov ilegalnih prestopov državne meje je še vedno eden najpomembnejših ukrepov za varovanje zunanje schengenske me-

Do konca leta 2017 je bilo zabeleženih 1.929 nedovoljenih prehodov čez državno mejo. Policisti so obravnavali 4.347 oseb zaradi nedovoljenega prebivanja.

je prav postavljanje začasnih tehničnih ovir in vrat za zaporo mejnih prehodov, pomembna pa je tudi priprava logističnih ter organizacijskih ukrepov za morebitno ponovitev množičnih migracij. Sprejeta je bila tudi novela Zakona o tujcih, ki je vzpostavila ustrezno podlago za hitro ukrepanje ob spremenjenih razmerah na področju migracij. Policija pri nadzoru dotoka migrantov vo-

di postopke po načelih profesionalnosti ter spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

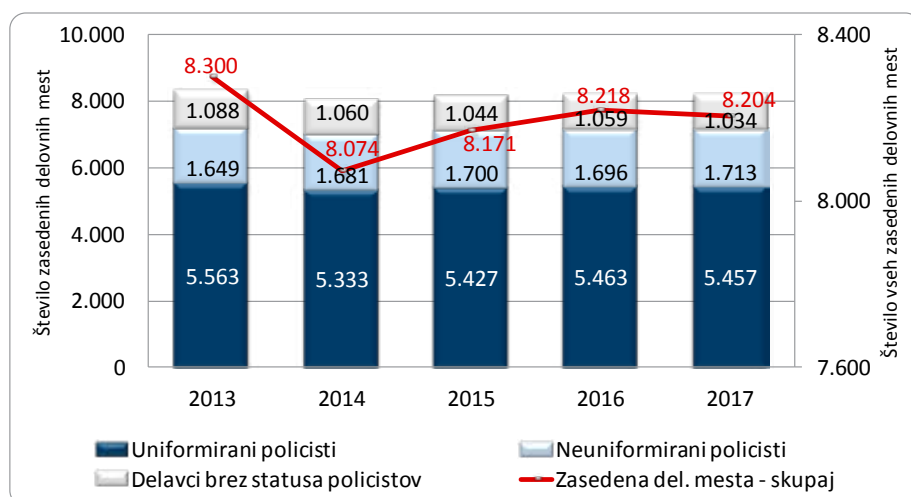
Od 7. aprila 2017 dalje se na podlagi Uredbe EU (2016/399 – kodificirano besedilo) v zvezi z okrepljenim preverjanjem v ustreznih zbirkah podatkov na zunanjih mejah izvaja sistematično preverjanje potovalnih listin vseh oseb, ki prestopajo zunanjo mejo. Na začet-

ku je tako izvajanje mejne kontrole povzročilo izrazito povečanje čakalnih dob za prestop kopenske meje, zato je Slovenija naznanila možnost izvajanja ciljno usmerjene mejne kontrole ob povečanih čakalnih dobah. Z nabavo nove tehnične opreme za mobilno mejno kontrolo, dostopom hrvaških varnostnih organov do schengenskega informacijskega sistema in tehničnimi smernicami Evropske komisije za izvajanje sistematične mejne kontrole na slovensko-hrvaški meji se je vpliv sistematične mejne kontrole na pretočnost prometa zmanjšal na nujno potreben čas.

Sprejete so bile spremembe in dopolnitve Zakona o tujcih (ZTuj-2D), ki se nanašajo na ukrepanje ob spremenjenih razmerah na področju migracij. Spremembe in dopolnitve Zakona o nadzoru državne meje (ZNDM-2B) pa so celoviteje in jasneje uredile tehnična sredstva za nadzor državne meje, poenotenje standardov za določena opravila z ZNPPol, določitev pravic za držanih oseb ter določitev pravice in postopka za uveljavljanje nadomestil lastnikom ali uporabnikom zemljišč zaradi postavitve začasnih tehničnih ovir.

Policija je sodelovala v pilotnem projektu ocene ranljivosti na zunanjih mejah, ki ga je izvajala Agencija o evropski mejni in obalni straži – Frontex, na podlagi tega pa so bila pripravljena priporočila za učinkovitejše nadziranje zunanje meje. Sodelovanje v operativnih aktivnostih agencije Frontex za obvladovanje situacije na naj-

Zasedenost delovnih mest in kadrovska struktura

bolj ogroženih delih zunanjih meja EU postaja vedno pomembnejša naloga slovenske policije. Sodelovala je tudi v skupnih aktivnostih, ki so jih organizirale druge evropske agencije, predsedstvo Sveta EU in DCAF. Mednarodno sodelovanje je v največjem delu potekalo prek centrov za policijsko sodelovanje ter v dvostranskih aktivnostih z varnostnimi organi sosednjih držav.

Aktivnosti, ki so se začele v letu 2016, so se v letu 2017 nadaljevale s pripravami na uveljavitev odločbe arbitražnega sodišča. Policija je v okviru priprav izdelala načrte, usposobila izvajalce in se v sodelovanju s predstavniki drugih državnih organov pripravila na uveljavitev odločbe. Posebna pozor-

nost je bila namenjena preveritvi normativnih podlag za izvajanje ukrepov in pooblastil policije, pri čemer so z delovno skupino sodelovali predstavniki Vrhovnega sodišča RS in Vrhovnega državnega tožilstva RS. Obširne priprave so bile namenjene izvajanju operativno-taktičnih ukrepov, razvijanju novih taktik in zagotovitvi sredstev za učinkovito ukrepanje policije. Za vse novosti izvajanja pooblastil so bila izvedena usposabljanja. Sodelovale so enote policije na državnih in regionalni ravni, v nekaj primerih pa tudi na lokalni ravni.

Informacijsko-telekomunikacijski sistem policije (ITSP) je eden ključnih sistemov za uspešno odzivanje slovenske policije na varnostne težave in z njimi

povezane izzive, ki se vse bolj selijo v spletno okolje. Policija zato poskuša čim samostojneje razvijati vse najpomembnejše operativne rešitve ter informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT-projekte). Glavne prednosti takšnega pristopa so zmožnost hitrega odzivanja na potrebe policije, lažje prilagajanje potrebam in pričakovanjem uporabnikov ter izgradnja celovitega, integriranega ITSP. Med lastnimi projekti so INFOPOL, eMigrant, Beležka policista, ePolicist, e-izmenjava z VDT in IP-infranet. Pri sistemih prenosa alarmnih sporočil s policijskih in drugih varovanih objektov je bil uspešno in v celoti izveden prehod na IP-tehnologijo – IP-infranet. V nov sistem je vključenih 160 objektov.

Policija skrbi za izboljšanje varnostnih razmer in si prizadeva doseči visoko stopnjo varnosti, vendar bi bilo to nemogoče, če ne bi bilo posluha drža-

vljanov oziroma tistih, ki lahko kakor koli vplivajo na izboljšanje varnostnih razmer, predvsem glede preventive. Letno je izvedenih več kot 10.000 različnih preventivnih dejavnosti in največ jih je namenjenih prometni varnosti. Po nekaj letih varčevanja je bilo v letu 2017 dovolj finančnih sredstev za preventivno dejavnost, policija pa je dobila tudi maskoti – policista Leona in policistko Piko. Poleg tega je na www.policija.si objavila 27 kratkih, nekajminutnih filmov s preventivnimi vsebinami, prevedenimi v slovenski znakovni jezik ter opremljenimi z zvokom in podnapisi (nastali so v sodelovanju z Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije).

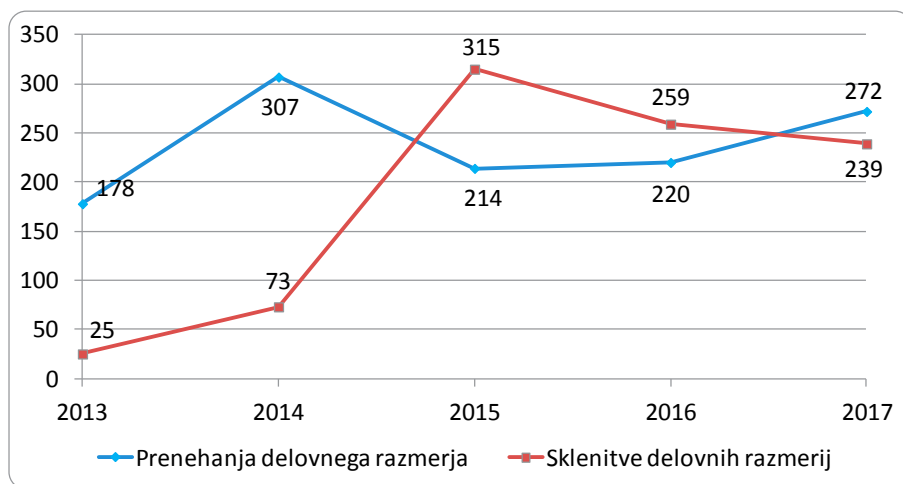
Velik izziv na organizacijsko-kadrovskem področju sta bili priprava izhodišč preнове kariernega sistema policije ter določitev področij dela in delovnih mest v policijskih enotah, ki jih bodo

lahko zasedli policisti s V. stopnjo izobrazbe na podlagi določil 110. člena ZODPol. Sicer pa se je skladno z Resolucijo o dolgoročnem razvojnem programu policije do leta 2025 (ReDRPPol) z aktivno politiko zaposlovanja poskušala zagotoviti vzdržna fluktuacija kadra.

Aktivnosti za razvoj nove policijske uniforme so se začele že leta 2010, toda deli nove uniforme so se začeli uporabljati šele na začetku junija 2017 na podlagi novelirane uredbe o uniformi, položajnih oznakah in simbolih policije. Z novimi nabavami so se dopolnile zaloge opreme v skladišču, kar je omogočilo opremljanje na novo zaposlenih ter delitev nove opreme upravičencem po rokih trajanja opreme. Nabavljen je bil drugi del nove policijske uniforme, v prvi polovici leta 2017 pa so bili novi deli policijske uniforme razdeljeni vsem uniformiranim policistom.

V letih 2016 in 2017 je bila na službeno vozila policije dodana rumena barva, ki omogoča boljšo vidnost. Konec leta 2017 so bile dobavljene tudi rumene polo majice ter vetrne in dežne jakne, ki bodo zagotovile večjo vidnost prometnih policistov predvsem pri delu na avtocestah in hitrih cestah. Za večjo varnost policistov so bili nabavljeni neprebojni jopiči in srajce. Policija je posodobila vojni park z 204 novimi vozili, v operativni najem pa je prevzela še 350 vozil. Specialno vozilo z vodnim topom je bilo eden večjih nakupov v letu 2017.

Besedilo: Barbara Pečlin, SRSN SGDP
Foto: arhiv policije

Gibanje kadrov v policiji

Intervencijska vožnja policistov

Nujna vožnja zahteva od policista posebno zbranost, izkušnje in veliko znanja

Klic na dogodek – pomoč pri voznikih na nujni vožnji sproži različne občutke, tudi tesnobo in nelagodje, vse skupaj pa je začinjeno še s časovno stisko in bremenom odgovornosti. Bitka za vsako minuto seveda pomeni hitrejšo vožnjo, zahtevnejše vozniške odzive in veliko več predvidevanja ter pozornosti. Adrenalin, hitrost in stres so na cesti tisti dejavniki, ki povečujejo tveganje za nesrečo, zato spada intervencijska vožnja med najzahtevnejše vozniške preizkušnje in zahteva voznika z izkušnjami ter znanjem obvladovanja vozila. Ta mora biti sposoben predvidevati tudi odzive preostalih voznikov, ki jih z modro svetilko prosi za prednost.

Modra svetilka ne pomeni absolutne prednosti pri intervencijski vožnji

Voznikom na intervencijski vožnji modra svetilka in zvočni signali ne dovoljujejo objestne ali nespametne vožnje. Na vsaki intervencijski vožnji je treba voziti preudarno, saj nimamo absolutne prednosti, temveč druge udeležence v prometu s svetlobnimi in zvočnimi signali opozarjamo nase in prosimo za prednost. Izsiljevanje ni dovoljeno in to velja za vse voznike na nujnih vožnjah. Vsaka nujna vožnja je zelo zahtevna in zahteva od voznika posebno zbranost, izkušnje in veliko predvidevanja.

Zakon o pravilih cestnega prometa določa, da voznikom vozil s prednostjo in vozil za spremstvo ni treba upoštevati prometnih pravil in prometne signalizacije, vendar morajo voziti tako, da ves čas obvladujejo vozilo in obenem ne ogrožajo drugih udeležencev cestnega prometa ali njihovega premoženja.

Voznikom, ki ta vozila srečujejo, pa zakon prepoveduje zlorabo odprte poti za intervencijska vozila, kar pomeni, da se je prepovedano priključiti vozilu s prednostjo, vozilu za spremstvo ali vozilu v spremstvu oziroma jih prehiteti. Hkrati se morajo vsi vozniki zavedati, da moramo intervencijskemu vozilu po zakonu ponuditi prednost, takoj ko to lahko varno naredimo glede na vozne razmere in promet.

Kdo vse lahko vozi vozila s prednostjo in vozila za spremstvo?

Po Zakonu o pravilih cestnega prometa lahko za volan vozila s prednostjo sede le oseba:

- ki ni voznik začetnik;
- ki ima najmanj dve leti veljavno vozniško dovoljenje za vožnjo motornih vozil tiste kategorije, v katero spada vozilo, ki ga vozi;

Simon Turšič, PPP Kranj

Najtežje mi je, ko sem na nujno vožnjo napoten kot policist motorist. Takoj namreč občutim vpliv adrenalina in stresa ter se osredotočim na cesto in čakam na nove informacije. Pospešim in hitim na kraj dogodka, ker vem, da moram pomagati, udeleženci pa me velikokrat ne opazijo. Ko me vendarle opazijo, se ustavijo in večinoma

nepravilno umikajo. Tudi občutki na motorju so drugačni – sem sam s sabo in čutim, kako osredotočena so vsa moja čutila. Čutim in delam vse, da bi bila vožnja čim varnejša,

da se ne bi zgodila nesreča in da ne bi nikogar ogrožal. Ne drugih ne sebe. Tega se vedno zavedam in je težko, vendar sem se na te stvari sčasoma navadil in me ne ovirajo. Še posebno zahtevno pa je voziti na kraj intervencije, če je v dogodku udeležen drug policist, otrok ali se je zgodilo kaj hujšega. Spominjam se ene izmed voženj. Tisti dan ni bila prva. Z motorjem sem se peljal po uvozu na avtocesto in zapeljal na nasprotni, izvozni krak, po katerem vozijo vozila, ki zapuščajo avtocesto. Bil sem že utrujen in ne več tako dobro osredotočen na dogajanje. Ko sem opazil napako, sem se ustavil, umiril in pomislil, da moram priti na kraj dogodka, ker se zanašajo name. Ob takih dogodkih se človek zamisli, za trenutek odneha, se ponovno osredotoči in previdno nadaljuje, da bo lahko nekomu pomagal.

Simon Sušan, SUP PU Kranj

Bistveno se mi zdi, da v stresnih situacijah ohranjamo mirnost in zbranost, ki pa sta pogosto odvisni tudi od okolice. Kot prometni inšpektor se s podobnimi občutki, ki jih imajo policisti na interventnih vožnjah, največkrat znajdem predvsem pri varovanju zahtevnih kolesarskih prireditev na cesti, ko uporabljam svetlobne in zvočne znake vozil za spremstvo, naše odločitve pa so pogosto odločilne za varno in uspešno izvedbo prireditve. Gre za zelo naporno delo, zato vem, kako se počutijo policisti, ko morajo naenkrat v svojih glavah obravnavati nešteto informacij, med katerimi je prav vsaka pomembna.

bljamo svetlobne in zvočne znake vozil za spremstvo, naše odločitve pa so pogosto odločilne za varno in uspešno izvedbo prireditve. Gre za zelo naporno delo, zato vem, kako se počutijo policisti, ko morajo naenkrat v svojih glavah obravnavati nešteto informacij, med katerimi je prav vsaka pomembna.

- ki v zadnjih treh letih ni bila pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje povzročitve prometne nesreče iz malomarnosti, katere posledica je smrt ene ali več oseb, ali za kaznivo dejanje zapustitve poškodovanca v prometni nesreči brez pomoči.

Zakon določa tudi, da morajo organi in organizacije, ki uporabljajo vozila s prednostjo oziroma vozila za spremstvo, pri vseh svojih voznikih, ki vozijo ta vozila, redno preverjati, ali izpolnjujejo pogoje.

Poleg gasilskih, reševalnih in policijskih vozil lahko po pravilniku o vozilih s prednostjo modro luč in zvočne signale na nujnih vožnjah uporabljajo tudi vozniki intervencijskih vozil civilne zaščite, gorske, jamarske in podvodne javne reševalne službe na ravni države ter mobilne enote ekološkega laboratorija.

Praktične rešitve za izboljšanje varnosti policistov voznikov na nujni vožnji

Vožnja vozil s prednostjo in vozil za spremstvo je vedno nevarna, ker je hitrejša in stresna za voznika. Praktične rešitve so usposabljanje voznikov na avtomobilskih poligonih po programih varne vožnje, pri proizvajalcih oziroma dobaviteljih službenih vozil policije in v zadnjem obdobju na simulatorjih vožnje.

V policiji smo že v letih 1992–2001 zaznali, da je zaradi povečanega števila udeležbe policistov v prometnih nesrečah in na nujni vožnji treba nekaj storiti za večjo varnost policistov v cestnem prometu. Od leta 2003 tako izvajamo osnovne in nadaljevalne programe usposabljanja varne vožnje za vse vrste službenih vozil, ki jih policija uporablja pri svojem operativnem delu.

Omenjeni programi so usmerjeni k skupnemu cilju, in sicer razviti sposobnost za:

- prepoznavanje nevarnosti,
- preprečevanje nevarnosti,
- reševanje težave oziroma nevarnosti.

To pomeni spoznati meje vozila, vaditi vozniške odzive in pravočasno prepoznati pasti ter nevarnosti ceste – pomeni reševati varneje. Vsakdo, ki vozi intervencijsko vozilo, se mora zavedati, da je uspešnost posredovanja odvisna od prihoda na cilj oziroma mesto/kraj nesreče, dogodka.

Policisti se občasno udeležujejo tudi programov varne vožnje pri dobaviteljih oziroma proizvajalcih vozil in drugih

ponudnikov omenjenih programov v naši državi. Ideja je tudi, da se za policijo v prihodnje nabavi simulator varne vožnje za osebna in terenska vozila, kot ga imajo tuje policije. Simulatorja vožnje motornih koles, ki ju imamo na Policijski akademiji, že vrsto let uspešno uporabljamo pri usposabljanju policistov motoristov in se z njima udeležujemo preventivnih akcij, ki jih organizirajo policija in drugi. Intervencijska vožnja namreč vsebuje nekatera tveganja, še preden se reševanje na mestu nesreče dejansko začne.

Andrej Ošlak, Center za izpopolnjevanje in usposabljanje PA GPU

Pešec skočil pred gasilce na nujni vožnji

Aprila letos so policisti Policijske postaje Kranj in Postaje prometne policije Kranj obravnavali nezaslišano dejanje pešca. Ta je v večernih urah na Polici pri Naklem pri rdeči luči na semaforju za pešce nenadoma stekel pred gasilsko vozilo, ki je bilo na nujni interventni vožnji. Pri tem ni šlo za naključni spregled gasilskega vozila, temveč za namerno postavljanje pred intervencijsko vozilo na nujni vožnji ter s tem oviranje prometa in ogrožanje varnosti.

Objesten pešec je na eni strani ceste najprej nekaj časa čakal na gasilsko vozilo, ki se mu je približevalo s sireno in modrimi lučmi, potem pa nenadoma stekel pred vozilo in čez cesto. Gasilsko vozilo je imelo v svoji smeri vožnje zeleno luč na semaforju, pešec pa rdečo, pri čemer je stopnjo nevarnosti povečalo še zastrašujoče dejstvo, da je bil pešec v trenutkih pred nevarnim in nenadnim dejanjem v počepu skrit na temnem delu za prometno signalizacijo.

Dogodek je k sreči minil brez resnih posledic, ker je voznik gasilskega vozila obvladal situacijo. Pravočasno je namreč opazil namero pešca in se ustavil pred njim. Voznik, ki se ni hotel izpostavljati, je ravnanje pešca opisal z besedami: »Peljali smo se

Ivan Kramberger, PP Maribor II

Policisti na intervencijskih vožnjah tvegamo življenje, saj se kljub uporabi modrih luči in sirene zgodi, da kdaj v zadnjem hipu preprečimo nesrečo, zgodijo se pa tudi prometne nesreče, pri katerih so velikokrat posledice telesne poškodbe. Policisti smo v okviru šolanja deležni osnov vožnje policijskih vozil, a to ni dovolj

za reševanje težkih situacij na interventnih vožnjah. Sam sem bil februarja 2015 udeležen v prometni nesreči kot sopotnik. S sodelavcem sva se peljala na intervencijo, saj je prišlo do množičnega pretepa. Kljub vožnji z modrimi lučmi in sireno se je v enem večjih križišč v Mariboru pripetila prometna nesreča – v desni bok najinega vozila je trčil voznik drugega vozila. V prometni nesreči sva se s sodelavcem telesno poškodovala, zato je sledila rehabilitacija. Po takšni nesreči pri policistih pride do akutne stresne reakcije, ki se lahko ob odklanjanju pomoči zelo hitro razvije v posttravmatski stresni sindrom. Vsekakor ima delodajalec možnost, da policistu ponudi psihološko pomoč v obliki pogovora z zaupnikom ali psihologom, rehabilitacija po nesreči pa je navadno dolgotrajna. Če povzamem svoje misli: policisti smo na terenu predani svojemu delu in se trudimo pomagati občanom, pri tem pa velikokrat pozabimo, da moramo paziti nase, saj nihče drug ne bo.

proti križišču. V daljavi sem opazil temno senco in nekaj skritega za prometnim znakom, zato sem stopnjo previdnosti povečal in še dobro, da sem jo, saj je pešec nekaj metrov pred našim prihodom na križišče nenadoma stekel na cesto in mimo nas. Z močnim zaviranjem sem preprečil nesrečo. Zgrožen sem. Nisem pričakoval take objestnosti. Česa takega še nisem doživel.»

Zelo kritičen je bil tudi vodja gasilske operative Andraž Šifrer, ki je o dogodku med drugim povedal: »Skoraj vsak dan

Vodja gasilske operative Andraž Šifrer, Gasilsko reševalna služba Kranj

smo napoteni na zelo stresne dogodke, ki na vsakem od nas pustijo grob pečat. Pazimo, da ne peljemo prehitro in da tudi sami ne povzročimo nesreče. Potem pa nas preseneti še tak dogodek in nesprejemljivo ravnanje osebe. To je zares vredno obsojanja.»

Obravnavo dogodka je spremljal in analiziral Simon Sušanj iz Sektorja uniformirane policije na Policijski upravi Kranj. Dejanje pešca je pospremil z izjavo, da je do dogodka zelo kritičen, ker gre za nezaslišano, nerazumno, izredno neodgovorno, objestno in nespoštljivo obnašanje, ter dodal: »Vsem tistim, ki se jim pešcevo početje zdi zabavno ali se njegovemu dejanju celo posmehujejo, bi svetoval, naj si zamislijo, kako bi se počutili, če bi potrebovali pomoč interventnih služb, ki je na kraj zaradi takega nepremišljenega dejanja ne bi bilo ali pa bi prišla veliko pozneje.«

V policijskih poročilih takih ravnanj na srečo ne zasledimo prav pogosto. V smislu oviranja interventnih vozil na nujnih vožnjah gre v večini primerov za nenamerno oviranje zaradi nezbranosti udeležencev, osredotočenosti na drugo stvar, in ne na dogajanje na cesti, ali pa za poslušanje glasbe, uporabo telefonov, skratka, gre za dejavnike, ki ne spadajo za volan. Kljub temu pa med namernim ali nenamernim ravnanjem ni velike razlike, ker so dejanja v obeh primerih zelo nepredvidljiva in nepričakovana, posledice pa so zato lahko precej hude.

Gorenjski policisti in gorenjske reševalne službe (brez NMP) so lani opravili več kot 2.500 nujnih voženj, pri katerih so se do prihoda na mesto dogodka praviloma uporabljali posebni svetlobni znaki vozil s prednostjo. Gorenjski policisti so opravili približno 1.000 takih voženj, kranjski poklicni gasilci pa okoli 500. Kljub velikemu številu interventnih voženj so bile prometne nesreče vozil s prednostjo zelo redke. V primeru policistov sta evidentirani dve manjši nesreči, medtem ko so gasilci v to statistiko zabeležili število nič.

Ugodne statistike pa vozniki, večji opravljanja takih voženj, ne jemljejo lahkotno, saj vedo, da je prav vsaka nujna vožnja zelo zahtevna in zahteva posebno zbranost, izkušnje in veliko predvidevanja. Vedno gre namreč za odzivanje na težke situacije, v katerih je ogroženo življenje, zdravje ali premoženje večje vrednosti, lahko gre za požare, huda kazniva dejanja ipd. Vse to so primeri, ko velikokrat štejejo sekunde, tisti, ki prihajajo na pomoč, pa se v nesrečnih primerih lahko ustavijo že pred krajem intervencije in tako ne morejo pomagati osebam, ki nujno potrebujejo pomoč.

Bojan Kos, PU Kranj

Vozniki so pogosto nezbrani

Poleti pri svojem delu pogosteje uporabljamo motorna kolesa, pri tem pa ob napotitvah na intervencijske naloge s seboj nimamo sopotnika – partnerja, ki običajno sprejema različne informacije ter napotke operativno-komunikacijskega centra. Ker motorna kolesa v zelo kratkem času razvijejo zelo veliko hitrost in so v cestnem prometu težje opazna, moramo biti med vožnjo in ob uporabi posebnih svetlobnih

znakov psihofizično dovolj pripravljeni, da obvladujemo motorno kolo in se lahko ob vsaki nevarni situaciji, na katero naletimo med samo vožnjo, pravilno odzovemo, da ne ogrožamo sebe ali drugih udeležencev.

Vozniki v preostalih vozilih so pogosto nezbrani ali premalo izkušeni, zato takrat, ko opazijo vozilo s prednostjo, ki uporablja posebne znake, med vožnjo delajo nepremišljene manevre, kot so nenadno zaviranje, nepremišljeno zavijanje v levo ter nenadno ustavljanje, in s tem ogrožajo voznika na nujni vožnji. Z omenjenimi težavami se srečujejo tudi drugi vozniki intervencijskih vozil (gasilci, reševalci ipd.), in ne samo policisti.

Spominjam se napotitve na kraj prometne nesreče s telesnimi poškodbami. Operativno-komunikacijski center je na kraj dogodka napotil tri policiste motoriste, ki smo bili od kraja oddaljeni 35 kilometrov. Na kraj smo pohiteli z modrimi lučmi in zvočnimi signali. Med vožnjo smo naleteli na različne voznike, ki sploh niso upoštevali zvočnih signalov in luči. Ob tem je policist, ki je vozil drugi v koloni, z levim vzvratnim ogledalom pri prehitevanju trčil v starejšega voznika osebnega avtomobila, ki ni upošteval zvočnih in svetlobnih signalov, ampak je peljal ob sredini vozišča. Po trčenju sta se oba zaustavila. Voznik osebnega avtomobila je povedal, da ni vedel, da se mora umakniti skrajno desno, ko sreča policiste na nujni vožnji, in da naj si škodo krijemo kar sami.

Ob samem prihodu na kraj napotenega dogodka sem moral ponovno pridobiti vse informacije operativno-komunikacijskega centra, saj jih kot motorist med vožnjo zaradi močnega šuma v komunikaciji nisem prejel. Tudi prometna nesreča, ki se je pripetila na intervencijski vožnji na dogodek, človeka ne pusti ravnodušnega in zagotovo je potrebnih nekaj trenutkov, da se misli ponovno zbistrijo in lahko nadaljujemo svoje delo.

Zvonko Osvald, PPP Murska Sobota

Zavedamo se, da sekunde odločajo o življenju

V moji skoraj 20-letni policijski karieri se je skoraj vsak dan zgodil dogodek, na katerega se je bilo nujno treba odzvati in takoj oditi na kraj dogodka. To je seveda neposredno povezano z nujno vožnjo s službenim vozilom, pa naj bo to osebno vozilo, intervencijsko vozilo ali motorno kolo.

Že ob sami napotitvi ali obvestilu operativno-komunikacijskega centra o nujnem dogodku se pri vseh, ki opravljamo poklic policista, sprošča adrenalin. Sam sem se za ta poklic odločil, da bi pomagal ljudem v stiski. Vsak klic na pomoč zahteva odziv policista, če pa nekdo nujno potrebuje pomoč, pa je to še toliko bolj stresno, saj se policisti zavedamo, da je včasih le s pravočasnim prihodom na kraj dogodka mogoče pomagati osebi v stiski. Pri tem ni pomembno, ali gre za ose-

Branko Černejšek, PP Ptuj: Nujno vožnjo dojemam na dva načina. Lahko smo napoteni na intervencijo zaradi prometne nesreče. Pri tem se spopadamo z utesnjenostjo, po glavi pa se nam podijo misli o tem, kaj nas čaka. Nekaj povsem drugega je nujna vožnja zaradi ustavljanja voznika, ki ne upošteva naših znakov. Po mojih izkušnjah običajno ne ustavijo tisti, ki vozijo brez veljavnega vozniškega dovoljenja, so pod vplivom alkohola ali pa so storilci kaznivih dejanj. Seveda si želim čim manj takšnih primerov. Nujna vožnja namreč pomeni nevarnost tudi za policiste. Spominjam se, ko sva s sodelavcem ustavljala vozilo, ki opravlja vleko pokvarjenih vozil. Voznik je bežal in po nekaj kilometrih sunkovito ustavil ter začel voziti vzvratno. Bilo je precej nevarno, a sva se hitro znašla, čeprav bi se lahko končalo tudi z nesrečo ali celo poškodbami.

bo, ki je udeležena v prometni nesreči oziroma žrtev kaznivega dejanja ali kršitve javnega reda, ali za sodelavca iz druge policijske patrulje, ki je napaden ali ogrožen.

Za nujno vožnjo se nikoli nisem posebej usposabljal. Znanje se nekako pridobi z izkušnjami, seveda pa se vse življenje učimo. Tako tudi glede nujnih voženj ne znamo vsega že takoj, ko pridemo iz šole ali s poligona, temveč se vsakokrat, ko uspešno pridemo na kraj intervencije, nekaj naučimo in tudi nekaj novega doživimo. S tem si nabiramo izkušnje in vsaka naslednja vožnja je malo lažja.

Ob obvestilu o nujnem dogodku ni veliko časa za razmišljanje. Policisti sprva razmišljamo samo o tem, kako kar najhitreje priti na kraj, kjer nekdo potrebuje pomoč. Že preden se usedemo v vozilo, poskušamo načrtovati, katero pot bomo ubrali, da bomo čim hitreje na kraju dogodka. To je seveda odvisno od prometnih razmer, dnevnega časa in tudi obvestila operativno-komunikacijskega centra, s katerega konca prihaja na kraj morebitna druga policijska patrulja. Ko začnemo voziti in vklopimo modre luči in sirene, se adrenalin še hitreje začne sproščati. Takrat poslušamo zvezo, ki sporoča, kaj se dogaja, dodatne informacije in podobno, hkrati pa nam po glavi rojijo misli, ali bomo pravočasno prišli na kraj in ali bomo lahko pomagali. Med vožnjo seveda kršimo cestnoprometne predpise, vendar ne zato, ker nočemo čakati, temveč zato, da bi na kraj prišli čim hitreje. Z vožnjo seveda ne smemo ogrožati preostalih udeležencev v prometu in pripravljeni moramo biti tudi na njihove odzive, ki niso ravno pričakovani in v skladu z zapisanimi pravili. Vozniki se v šoku pogosto kar ustavijo sredi ceste, pešci pa opazijo le zeleno luč na semaforju in se ne ozirajo na modre luči in sirene, tem-

več mirno prečkajo cesto. Posebna kategorija so otroci in starejši, ki vozila na nujni vožnji dostikrat ne slišijo in ga prepozno opazijo. Na vse to moramo biti pozorni ter se pravilno in hitro odzvati, saj moramo priti na kraj, kjer nekdo potrebuje pomoč. Ni časa, da bi se ukvarjali z vsemi tistimi, ki se nepravilno odzovejo ali včasih celo nalašč ne pustijo prednosti vozilu na nujni vožnji. Včasih odločajo sekunde in centimetri. Pomembno je, da se pravilno odločimo in odzovemo tako, da preprečimo trčenje na poti na kraj dogodka.

S prihodom na kraj je začetni stres sicer mimo, vendar pa se nato začne drugi stresni del – sama pomoč. Na kraj smo namreč hiteli zato, da bomo lahko nekomu pomagali. Včasih se zgodi, da nekdo preceni nujnost samega dogodka, največkrat pa je ob prihodu na kraj dejansko nemudoma treba začeti izvajati neka druga opravila, da lahko uspešno opravimo svojo nalogo in nekomu pomagamo.

Spominjam se dogodka pred nekaj leti, ko je operativno komunikacijski center poslal obvestilo, da gori stanovanjski blok v strnjenem naselju v Ljubljani. S partnerjem sva bila takrat v patrulji in sva ravno kupila malico. Ura je bila okrog enih zjutraj. Spogledala sva se, pustila sendviča na pultu in stekla v intervencijsko vozilo ter se odpravila proti kraju. Takoj sva vklopila modre luči in sireno ter odhitela na kraj. Nisva bila daleč. Morda je vožnja trajala kakšno minuto ali celo manj, vendar se mi je v glavi ves čas podila misel: »Bova prišla dovolj hitro?« Med vožnjo sva s partnerjem poslušala zvezo in informacije, kako so se odzvale še nekatere druge policijske patrulje iz celotnega mesta. Vse, kar nama je uspelo izvedeti pred prihodom na kraj, je bilo, da močno gori in

da je celoten blok v dimu. Kmalu po najinem prihodu na kraj so začele prihajati tudi druge policijske patrulje ter reševalno vozilo. Gasilcev še ni bilo. S partnerjem sva se dogovorila, da on ostane pred blokom, sam pa sem odšel v blok, da bi stanovanjci, ki se še lahko umaknejo, to tudi storili. Hodnik bloka je bil v celoti v dimu. Iz večine stanovanj so se ljudje že sami umaknili pred blok, v enem pa je bila še vedno gospa, ki je skrbela za tri vnuke. Dva sta bila stara okrog pet let, eden pa leto dni. Vsi so od strahu jokali, kar je bilo slišati že skozi zaprta vrata. Potrkal sem in vstopil. Gospa si zaradi zadimljenosti in izpada elektrike z otroki ni upala po stopnicah, saj ni mogla držati vseh hkrati. Zdaj je lahko za roki prišla starejša dva vnuka in se napolnila po stopnicah in ven iz stanovanjskega bloka, sam pa sem vzel najmlajšega, mu z roko pokril nos in usta ter z njim stekel po stopnicah v pritličje in nato na prosto. V tem času so na kraj prišli tudi gasilci in začeli gasiti požar. Vse skupaj je trajalo skoraj vso noč.

Ko se je stanje na kraju dogodka malo umirilo, je gospa pristopila do mene in se mi zahvalila za pomoč. Vesel sem bil, da nam je uspelo pravočasno priti na kraj in pomagati. Nisem hotel razmišljati o tem, kaj bi bilo, če bi prišel malo pozneje, če ne bi slišal joka iz stanovanja ali če bi mi zaradi vdihavanja dima postalo slabo in bi odšel iz bloka ter pustil gospo z otroki samo in nemočno. Pozneje sem sedel v reševalnem vozilu in vdihaval kisik. Stres in adrenalin sta počasi popuščala ... Tisto noč smo opravili svoje poslanstvo – pomagali smo!

Miha Vovko, PP Ljubljana Moste

Pozor, motoristi na cesti!

Aktivno preživljanje prostega časa, druženje in turistični ogledi – motiv za vožnjo z motorjem je pogosto precej drugačen kot pri voznikih avtomobilov. Predvsem konci tedna in prosti čas so idealna priložnost, da se tudi vozniki avtomobilov prelevijo v motoriste, čeprav so tako na cesti še bolj ogroženi. Motoristi nedvomno spadajo med ranljivejše skupine udeležencev v prometu tudi zaradi značilnosti vožnje z motorjem – mnogo slabše so vidni in opazni, pogosto vozijo prehitro, drugi vozniki pa jih mnogokrat spregledajo ali jim odvzamejo prednost.

V lanskoletnih prometnih nesrečah s smrtnim izidom je bilo od 25 motoristov kar 17 povzročiteljev nesreče. V 14 prometnih nesrečah s smrtnim izidom je bil vzrok neprilagojena hitrost, v štirih neupoštevanje pravil o prednosti, v treh pa nepravilna stran in smer vožnje. V eni od prometnih nesreč s smrtnim izidom motorist ni uporabljal zaščitne čelade, v desetih od 25 prometnih nesreč s smrtnim izidom pa so bili udeleženi le motoristi.

Da bi bili motoristi na cesti varnejši, vam ponujamo nekaj koristnih napotkov za varno vožnjo:

- Pred vožnjo preverite zračni tlak v pnevmatikah in jih v prvih kilometrih vožnje primerno ogrejte.
- Pri vožnji dosledno uporabljajte zaščitno motoristično čelado. Pravilno si jo zapnite. Čist vizir vam omogoča potrebno vidljivost.
- Ne pozabite na oblačila s ščitniki.
- Motorno kolo je ozko, zato vas lahko pri večji hitrosti drugi prometni udeleženci hitro spregledajo. Naj bo vaša hitrost primerna okoliščinam, da vas bodo drugi pravočasno opazili, vi pa njih.

- Poskrbite tudi, da boste čim vidnejši. Na motornem kolesu imejte vedno prižgane luči. Nosite zaščitna oblačila s čim več odsevniki (nalepkami in trakovi) in čelado svetle barve. Nosite tudi odsevni brezrokavnik.
- Med vožnjo v levem ovinku se odmaknite od ločilne črte na sredini vozišča, sicer bo vaša glava brzela tudi meter globoko po smernem vozišču za nasprotni promet.
- Hitrost in način vožnje motornih koles prilagodite zlasti v prvih minutah dežja.
- Če vaše motorno kolo nima zavornega sistema ABS, v dežju ali na spolzkem vozišču ne zavirajte na talnih označbah.
- Izogibajte se asfaltnim površinam, po katerih je posut pesek, razlito olje ali podobno (predvsem v ovinku).
- Reakcijski čas v idealnih pogojih je 0,6–0,8 sekunde, v cestnem prometu v povprečju ena sekunda, pri nezbranem ali utrujenem vozniku pa že dve sekundi ali več.
- Zavorna pot do ustavitve je pri hitrosti 100 kilometrov na uro kar 40 metrov. Pot ustavljanja je seštevek reakcijske in zavorne poti.
- Ne vozite, če ste uživali alkohol, mamila, psihoaktivna zdravila ali ste utrujeni, saj je to sicer lahko vaša zadnja vožnja.
- Udeležite se tečajev varne vožnje z motornimi kolesi (različni programi, tudi s sopotnikom).

Pomembno je, da na cesti upoštevamo drug drugega in prometne predpise ter smo strpní.

Besedilo: Matjaž Leskovar, UUP GPU

Foto: Boštjan Perklič, CVZ UPS GPU

Kje je Slovenija, ko govorimo o pranju denarja

Življenje v zdajšnjem času in prostoru ni omejeno na eno ozemlje, državo in prebivanje v zaprtem krogu. Z razvojem znanosti in tehnologije je napredek vplival tudi na poslovanje in navade kriminalcev. Razvita informacijska družba, izjemno razvejana in hitra trgovina ter razvoj transportnih poti so v dobrem in slabem prinesli globalizacijo. Pranje denarja je mednarodni fenomen, zato ga je treba obravnavati globalno in usklajeno v svetovnem merilu. V boju proti pranju denarja so hitro dostopne informacije ključnega pomena. Vse prevečkrat so znani primeri, ko zaradi slabih dvostranskih sodelovanj ni bilo mogoče pridobiti potrebnih podatkov. Mednarodna pravna pomoč, ki vključuje sodelovanje pravosodnih organov, v veliki večini primerov ne zagotavlja hitrosti postopkov zbiranja, analiziranja in dokazovanja kaznivih dejanj pranja denarja. Pristojni pravosodni organi ključne podatke, informacije in dokumentacijo v povprečju izmenjajo v nekaj letih, izjemoma v krajšem časovnem obdobju. Sodni postopki so zato praviloma dolgotrajni. Zaradi vse večje globalizacije ne zadostujejo več podatki, ki jih pridobijo organi preprečevanja, odkrivanja in pregona pranja denarja v svoji državi, temveč je vse pomembnejše redno sodelovanje s sorodnimi organi v tujini.

Na mednarodni ravni so nacionalni sistemi boja proti preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljnjem besedilu: sistemi PPFT) podvrženi mednarodnemu ocenjevanju izvajanja ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, ki ga vsakih pet do sedem let izvajajo strokovnjaki FATF¹ ali poseben odbor strokovnjakov MONEY-

VAL pri Svetu Evrope.² V letih 2009 in 2010 je bila Slovenija kot članica Sveta Evrope ocenjena v četrtem krogu, ki ga je izvedel odbor MONEYVAL. Takratne ključne ugotovitve so bile, da je izvedla številne ukrepe za okrepitev svoje ureditve sistema AML³/CFT. Vseeno pa so takrat ugotovili, da je raven kazenskega pregona za kaznivo dejanje pranja denarja (v nadaljnjem besedilu: PD) in nalogov za odvzem premoženja še vedno izjemno

¹ Financial Action Task Force – najpomembnejše mednarodno telo, specializirano izključno za boj proti pranju denarja, oblikovanje in razvoj politike boja proti pranju denarja ter ocenjevanje sprejetih ukrepov za preprečevanje in odkrivanje pranja denarja. Osrednji opis nalog te posebne skupine obsega preprečevanje uporabe bančnega sistema in finančnih institucij za namen pranja denarja. Slovenija je za članstvo v skupini FATF zaprosila leta 1996, vendar je bila njena vloga zavrnjena, saj v tem obdobju skupina še ni imela izoblikovanih meril za sprejem novih članic. Od leta 2004, ko je Slovenija postala polnopravna članica Evropske unije, naša država sodeluje v navedeni skupini posredno, kot članica Evropske unije.

² Gre za mednarodno organizacijo s sedežem v Strasbourgu, ki prek odbora MONEYVAL v srednje- in vzhodnoevropskih državah namenja veliko pozornosti ukrepom proti pranju denarja. Ukrepi se nanašajo predvsem na uskladitev boja proti pranju denarja na finančno-zakonodajnem in policijsko-pravosodnem področju. Gre za celostni pregled nad učinkovitostjo celotnega sistema ukrepov proti pranju denarja, in ne samo ocen posameznih delov sistema.

³ Preprečevanje pranja denarja/boj proti financiranju terorizma.

nizka. Po mnenju ocenjevalcev to bistveno zmanjšuje učinkovitost same ureditve. Kljub navedenemu so izpostavili, da Slovenija kot majhna država nima vloge večjega mednarodnega finančnega centra ter je tako tveganje države kot baze za teroriste ali financiranje terorizma ocenjeno kot majhno. V letih od 2014 do 2016 je sledil peti krog ocenjevanja Slovenije, ki ga je izvedel odbor MONEYVAL. Ključne ugotovitve so bile predstavljene v letu 2017. V prispevku bodo izpostavljene le tiste ključne ugotovitve, ki se neposredno nanašajo na Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja (v nadaljnjem besedilu: Urad) ter organe odkrivanja in pregona, in sicer:

- organi odkrivanja in pregona so finančne obveščevalne podatke, ki jih je zbral Urad, deloma uporabili za preiskovanje in preganjanje PD;
- čeprav število preiskav PD narašča, ni sorazmerno s številom preiskav in obsodb za predhodno kaznivo dejanje, pri katerem se pridobi premoženjska korist. Dosežen je bil napredek pri zagotavljanju sodb PD, vključno s PD prek tretjih oseb in avtonomnim PD;
- civilna zaplemba premoženjske koristi ni posebno uspešna zaradi zadržev, predloženih ustavnemu sodišču, v zvezi s pomisleki glede človekovih pravic;
- Urad ter organi odkrivanja in pregona se aktivno vključujejo v mednarodno sodelovanje, prosijo za pomoč sorodne tuje organe ter zagotavljajo pravočasno in kakovostno pomoč pristojnim organom drugih držav (članic in nečlanic Evropske unije);
- nebančne finančne institucije se ne zavedajo dovolj obsega svoje izpostavljenosti nevarnostim PD;
- banke dobro razumejo tveganja, povezana z nevarnostmi PD;
- Urad je na splošno zadovoljen s kakovostjo sporočil o sumljivih transakcijah, ki jih prejme od bank, v sporočilih nebančnih finančnih institucij pa manjkajo pomembne informacije;
- sporočila o financiranju terorizma (v nadaljnjem besedilu: FT) so redka in jih večinoma predložijo večje banke;
- Banka Slovenije (v nadaljnjem besedilu: BS), oddelek, pristojen za bančni nadzor, dobro razume nevarnosti PD;
- drugi nadzorniki ne razumejo tako dobro nevarnosti PD;
- pri vseh nadzornikih sta razumevanje posebnih vprašanj FT v njihovi pristojnosti, znanje o njih pa je pomanjkljivo;
- organi odkrivanja in pregona ter obveščevalni organi dobro razumejo nevarnosti FT ter si proaktivno izmenjujejo informacije o sumih FT;
- Slovenija je sprejela nekatere ukrepe (register dejanskih lastnikov) za večjo preglednost pravnih oseb in preprečevanje njihovih zlorab, vendar ti ukrepi ne zadoščajo za učinkovito preprečevanje kriminalcem, da bi ustanavljali gospodarske družbe za nezakonite namene.

Po zadnjem ocenjevanju leta 2010 je pri slovenski ureditvi PPDFT prišlo do pomembnih sprememb.

Slovenija je leta 2015 opravila svojo prvo nacionalno oceno tveganja (v nadaljnjem besedilu: NOT), leta 2016 pa je sprejela posodobljeno različico NOT in akcijski načrt. V zadnjih letih so bile z ustanovitvijo Nacionalnega preiskovalnega urada⁴ in Specializiranega državnega tožilstva Republike Slovenije⁵ okrepljene ključne institucije, sprejet pa je bil tudi Zakon o odvzemu premoženja nezakonitega izvora (v nadaljnjem besedilu: ZOPNI)⁶. Zakonodajni okvir je bil okrepljen s sprejetjem Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljnjem besedilu: ZPPDFT-1), ki je nadomestil prejšnjo zakonodajo, veljavno od leta 2008. Pravni okvir Slovenije je na splošno skladen z zahtevami standardov FATF, a obstaja nekaj pomembnih izjem. Slovenija v glavnem ima strukturne elemente, potrebne za zagotavljanje učinkovitosti sistema PPDFT.

Urad je na nacionalni ravni ključni organ PPDFT pri oblikovanju in izvajanju politik in dejavnosti PPDFT. Zaradi tega je bil leta 1995 ustanovljen administrativni tip Urada znotraj Ministrstva za finance, in sicer kot organ v sestavi. Pristojnosti Urada se nanašajo na preprečevanje in odkrivanje pranja denarja, Urad pa skrbi tudi za sprejemanje in analiziranje sporočil o sumljivih transakcijah, ki se nanašajo na morebitno pranje denarja, povezana predhodna kazniva dejanja ali financiranje terorizma. Pri svojem delu je v celoti samostojen in operativno neodvisen, vključno z odločitvami o sprejemanju in analiziranju podatkov, informacij in dokumentacije ter odločitvami o pošiljanju izsledkov svojih analiz pristojnim organom. Urad deluje kot posrednik med finančnimi in nefinančnimi institucijami, ki mu sporočajo sumljive transakcije, ter policijo in tožilstvom.

⁴ 6. novembra 2011 je z uveljavitvijo ZDT-1 začelo delovati Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije, ki je postalo samostojno državno tožilstvo.

⁵ Uradni list RS, št. 91/2011.

⁶ Direktiva (EU) št. 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma.

Krovni zakon Urada je Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1, UL RS, št. 68/2016). Gre za relativno nov zakon, ki je začel veljati v drugi polovici novembra 2016. Navedeni zakon je preventivni zakon, ki predpisuje naloge in obveznosti zavezancev in Urada ter nekaterih drugih državnih organov. Usklajen je z revidiranimi standardi FATF, sprejetimi februarja 2012, in četrto direktivo⁷ iz leta 2015. Novi ZPPDFT-1 je prinesel kar nekaj sprememb, in sicer:

- mejni znesek za sporočanje gotovinskih transakcij Uradu se je zmanjšal s 30.000 evrov na 15.000 evrov;
- znesek sporočenih transakcij v tvegane države se je zmanjšal na 15.000 evrov;
- trajanje začasne ustavitve transakcije se je z 72 ur podaljšalo na tri delovne dni;
- sodišču, tožilstvu, policiji in FURS-u⁸ se omogočajo nekateri dostopi do evidenc Urada;
- v zvezi s postopkom odvzema premoženja nezakonitega izvora se omogoča sodelovanje Urada s tožilstvom;
- Uradu se dodeljujejo inšpekcijska pooblastila za izvajanje inšpekcijskih nadzorov nad zavezanci, ki nimajo primarnega nadzornika, in nad zavezanci, ki ga že imajo;
- ustanovil se je register dejanskih lastnikov poslovnih subjektov, ki ga vzdržuje in upravlja AJPEŠ⁹;
- oblikovala se je dikcija pojma »virtualna valuta«.

Ko govorimo o sodelovanju med Uradom ter organi odkrivanja in pregona, se izmenjave podatkov in informacij nanaša-

jo predvsem na PD, povezana predhodna kazniva dejanja ali FT. ZPPDFT-1 glede tega omogoča kar nekaj ukrepov, med drugim tudi, da Urad od zavezancev pisno zahteva tekoče spremljanje finančnega poslovanja fizične/pravne osebe, kadar so izkazani razlogi za sum storitve kaznivega dejanja PD ali FT. Izvajanje tovrstnega ukrepa lahko traja največ tri mesece, iz utemeljenih razlogov pa se njegovo trajanje vsakič lahko podaljša še za en mesec, vendar skupno ne za več kot šest mesecev. V primeru obstoja razlogov za sum PD v zvezi z neko transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi, povezanimi predhodnimi kaznivimi dejanji ali FT lahko Urad začne na obrazloženo pisno pobudo sodišča, državnega tožilstva (v nadaljnjem besedilu: DT), policije, Slovenske obveščevalno-varnostne agencije in drugih organov, ki so opredeljeni v prvem odstavku 99. člena ZPPDFT-1, zbirati in analizirati podatke, informacije in dokumentacijo. ZPPDFT-1 tudi opredeljuje, da v primerih, ko DT vodi postopke finančne preiskave znotraj finančne preiskovalne skupine po ZOPNI, lahko Urad začne zbirati in analizirati podatke, informacije in dokumentacijo na obrazloženo pisno pobudo DT. Urad lahko v okviru svojih pooblastil izda odredbo o začasni zaustavitvi transakcije za tri delovne dni, če presodi, da obstajajo utemeljeni razlogi za sum storitve kaznivega dejanja PD ali FT, in o tem obvesti pristojne organe ter organe odkrivanja in pregona.

V vseh navedenih primerih Urad svoje ugotovitve lahko strne v dve obliki dokumentov, in sicer v (1) obvestilo o sumljivi transakciji ali v (2) informacijo o drugih kaznivih dejanjih. V obvestilu o sumljivih transakcijah, na podlagi podatkov, informacij in dokumentacije, ki jih je pridobil v skladu s svojim krovnim zakonom, svoje ugotovitve pošlje pristojnim organom¹⁰. Vsebinsko teh obvestil se največkrat nanaša na razloge za sum PD, v

⁷ Finančna uprava Republike Slovenije.

⁸ Uradni list RS, št. 91/2011.

⁹ Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve.

¹⁰ Policija, tožilstvo, SOVA, FURS, MORS ipd.

nekaterih primerih pa tudi na razloge za sum FT. V informaciji pa Urad opredeljuje svoje ugotovitve o drugih kaznivih dejanjih, ki niso PD ali FT, ki se preganjajo po uradni dolžnosti in za katera je predpisana kazen zapora. Pri slednjem gre največkrat za kazniva dejanja iz 24. poglavja KZ-1 – kazniva dejanja zoper gospodarstvo, ne pa izključno za gospodarska kazniva dejanja.

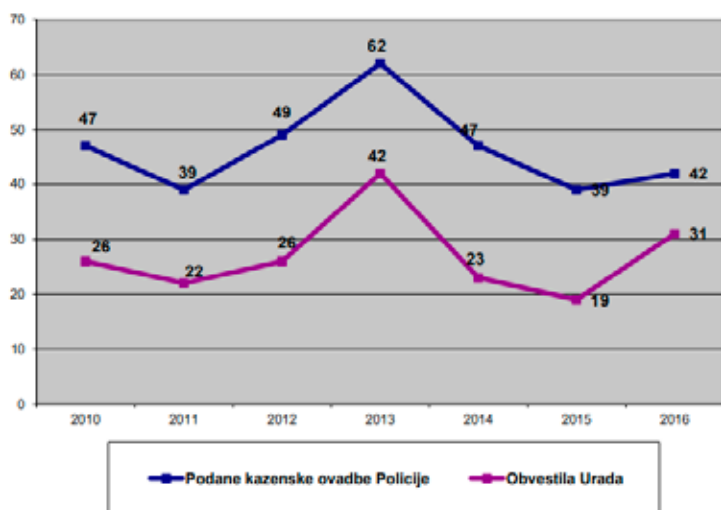
Za začetek predkazenskega postopka na podlagi obvestila o sumljivi transakciji ali informacije o drugih kaznivih dejanjih je potrebna individualna presoja obstoja razlogov za sum, da je bilo storjeno uradno pregonljivo kaznivo dejanje.

Glede samega statusa obvestil o sumljivi transakciji in informacij o drugih kaznivih dejanjih sta se znotraj stroke razvili dve smeri. Na eni strani je del stroke, ki se sklicuje na mnenje Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije iz leta 2004, da obvestilo nima značilnosti kazenske ovadbe po določilih 145. člena Zakona o kazenskem postopku (v nadaljnjem besedilu: ZKP) ter da bi lahko šele ob dodatno zbranih podatkih in dokazilih podajali kazensko ovadbo, takšna razlaga pa policistom/kriminalistom povzroča pomisleke, in to zlasti glede odločitve o uporabi zakonskih določil glede pridobivanja podatkov oziroma zbiranja obvestil po ZKP ali Zakonu o nalogah in pooblastilih policije (v nadaljnjem besedilu: ZNPPol). Drugi del stroke ne išče le »črkobralskih« razlogov, ampak zagovarja stališče, da če je neka oseba storila uradno pregonljivo kaznivo dejanje in iz vsebine obvestila o sumljivi transakciji izhajajo razlogi za sum storitve takšnega dejanja, lahko policija na podlagi lastne presoje uvede predkazenski postopek. Pogoji, da policija začne

uporabljala določbe po ZKP ali ZNPPol. Pomembno je tudi, da so informacije znotraj obeh dokumentov subjektivno zanesljive in objektivno resnične (preverljivost dokazov). Razlogi za sum (kot najnižji dokazni standard), ki so podlaga za začetek poizvedbenega postopka policije po ZKP, so lahko podani že zelo hitro, saj zadošča že nekaj dejstvenih opornih točk oziroma konkretnih okoliščin, ki kažejo na to, da je bilo storjeno, se izvaja ali pripravlja kaznivo dejanje. To pomeni, da morajo biti razlogi za sum dovolj konkretni in določno izkazani tako, da je mogoča njihova vsebinska in formalna kontrola. Zanimivi so tudi statistični podatki Urada, iz katerih izhaja, da se je v letu 2016 v primerjavi z letom 2015 število kazenskih ovadb policije povečalo z 39 na 42 za kaznivo dejanje PD. Od 42 kazenskih ovadb za PD, ki jih je policija podala v letu 2016, jih je kar 31 temeljilo na zbranih podatkih Urada, kar je 70-odstotni delež. V obdobju od leta 2010 do 2016 je policija podala skupno 325 kazenskih ovadb za kaznivo dejanje PD. Približno polovica vseh podanih kazenskih ovadb je temeljila na dokazilih, ki jih je zbral Urad. To je mogoče razložiti tako, da so ugotovitve Urada pomembno orodje za delo policije pri preiskovanju PD in jih je kot take mogoče uporabljati tudi za začetek predkazenskega postopka ob predhodno naštetih pogojih.

Predhodno kaznivo dejanje pomeni premoženjsko korist, katere izvor se želi prikriti s pranjem denarja.

Inkriminacija pranja denarja je opredeljena v 245. členu KZ-1 in je v skladu s Konvencijo Sveta Evrope št. 141.¹² Storilec tega kaznivega dejanja je lahko vsakdo, tudi pravna oseba. Kaznivo dejanje se lahko stori z naklepom¹³ ali iz malomarnosti.¹⁴ Predhodno kaznivo dejanje je sicer eden od zakonskih znakov kaznivega dejanja pranja denarja, vendar je kljub svoji specifičnosti samostojno kaznivo dejanje. Omenjeni člen zakona je sestavljen iz šestih odstavkov. Prvi odstavek določa temeljno in izvršitveno obliko dejanja, in sicer način, kako storilec denar ali premoženje, za katero ve, da je bilo pridobljeno s kaznivim dejanjem, kot je sprejem, zamenjava, hramba, razpolaganje, uporaba pri gospodarski dejavnosti ali drug način, določen z ZPPDFT-1¹⁵, s pranjem prikrije ali poskusi prikriti njegov izvor. Drugi odstavek opredeljuje t. i. dvojno kaznivost. Gre za primere, ko ista oseba stori predhodno oziroma predikatno kaznivo dejanje in pranje denarja. Pri tem je treba ločiti ravnanje storilca predhodnega kaznivega dejanja in njegovo ravnanje s protipravno pridobljenim denarjem ali premoženjem. Tretji odstavek opredeljuje hujšo obliko kaznivega dejanja. Gre za primere, ko je bil z navedenim kaznivim dejanjem pridobljen denar ali premoženje velike vrednosti¹⁶. Četrty odstavek opredeljuje izvajanje pranja denarja v hudodelski združbi. To je združba treh ali več oseb, ki so se združile za izvajanje kaznivega dejanja pranja denarja in imajo ustrezno organiziranost, načrt, delitev vlog ipd.¹⁷ Peti odstavek opredeljuje milejšo obliko kaznivega dejanja. Gre za primere, ko storilec ravna iz malomarnosti. Šesti odstavek pa opredeljuje, da se denar in premoženje iz prejšnjih odstavkov obvezno odvzame.

predkazenski postopek na podlagi takšnega dokumenta, pa je posedovanje podatkov in dokazil (dovolj konkretiziran opis dejanja, materialni dokazi in dovolj konkretizirani razlogi za sum, da je bilo storjeno uradno pregonljivo kaznivo dejanje). Na podlagi takšnih ugotovitev lahko policija v skladu s prvim odstavkom 148. člena ZKP ustrezno ukrepa.¹¹ To pomeni, da so njene aktivnosti odvisne od vsebine, ki izhaja iz obvestila o sumljivi transakciji ali informacije o drugih kaznivih dejanjih. S takšno razlago je presoja dokaznih standardov »razlogov za sum« prepuščena policiji, enako pa velja za odločitev, ali bo

¹¹ Gre za t. i. policijska pooblastila v predkazenskem postopku, s katerimi policija blago posega v človekove pravice in temeljne svoboščine ter jih lahko izvaja že ob podanem najnižjem dokaznem standardu oziroma stopnji suma, tj. razlogih za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

¹² Konvencija o pranju, odkrivanju, zasegu in zaplembi premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem.

¹³ Od prvega do četrtega odstavka.

¹⁴ Po petem odstavku.

¹⁵ ZPPDFT-1 v prvem odstavku 2. člena določa, kdaj naj bi bilo podano PD.

¹⁶ Po 3. točki devetega odstavka 99. člena KZ-1 je velika vrednost znesek, ki presega 50.000 evrov.

¹⁷ Podrobneje glej 41. člen KZ-1.

Storilec deluje tako, da prikrije izvor »umazanega« denarja ali premoženja ter tako onemogoči ugotavljanje njegovega pravega izvora.

Po mednarodno sprejeti definiciji so pri pranju denarja tri značilne faze: (i) plasma (denar se iz ilegalnih operacij spreminja v negotovinske finančne dobrine); (ii) stratifikacija (izvajajo se številne logične in nelogične finančne transakcije, to pa poteka s posredovanjem legalnih ali fiktivnih podjetij, prek anonimnih vlaganj, posrednikov ipd., z namenom zakrivanja sledi pravega izvora premoženja in onemogočanja identifikacije lastnikov takega premoženja) in (iii) integracija (sledi ponovno vlaganje v legalne posle z namenom prikazovanja denarja kot neoporečnega).

Na podlagi navedenega je za presojo ravnanja storilca v smislu obstoja zakonskih znakov kaznivega dejanja pranja denarja bistveno, ali je bilo storilčevo ravnanje ustrezno za prikritje (ali poskus prikritja) nezakonitega izvora premoženja. Omenjena izvršitvena ravnanja se lahko uresničijo z navideznimi legalnimi oblikami (npr. sklenitev kupoprodajne pogodbe, plog denarja na bančne račune ipd.) ali ilegalnimi oblikami (menjava registrske tablice na ukradenem vozilu, ponareditev identifikacijskih listin določenega predmeta ipd.). Izvršitvene oblike morajo biti takšne, da povzročijo prekinitev vsakršne objektivne ali subjektivne povezanosti s predhodnim kaznivim dejanjem, s katerim je bilo pridobljeno premoženje. To pomeni, da si storilec kaznivega dejanja prizadeva za prikritje pravega izvora denarja oziroma premoženja. Vedeti mora, da je bilo premoženje, ki je predmet njegovega ravnanja, pridobljeno s kaznivim dejanjem, in v takšno ravnanje tudi privoliti – strinjati se mora, da se z njegovim nadaljnjim ravnanjem izvor tega premoženja prikrije. Po prvem odstavku 245. člena KZ-1 ne zadošča sklepanje, da je storilec domneval, da premoženje izvira iz (predhodnega) kaznivega dejanja. Potrebna sta neposredni naklep storilca, ki obsega zavest storilca, da s takim ravnanjem prikriva (ali poskuša prikriti) izvor premoženja, in hotenje za doseg cilja. Storilčevo vedenje o načinu pridobitve premoženja torej zadošča le za odločitev, ali bo dejanje pravno opredeljeno po prvem ali petem odstavku 245. člena KZ-1.

Sklep

Na lestvici ustanove Basel Institute on Governance se Slovenija med 146 državami uvršča med šest držav z najmanjšim tveganjem pranja denarja. Boljše od nas so se uvrstile le Finska, Litva, Estonija, Bolgarija in Nova Zelandija, na zadnjem mestu pa je Iran. Slovenija je pri preprečevanju pranja denarja v zadnjih letih naredila kar nekaj korakov v pozitivno smer. Nenazadnje so bili v 14 letih (od leta 1995 do 2009) v kar 101 zadevi začeti predkazenski in kazenski postopki zaradi pranja denarja, samo v zadnjih osmih letih pa so se začeli postopki v kar 409 zadevah. Ustanovljena sta bila Nacionalni preiskovalni urad in Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije za odkrivanje in pregon najhujših oblik kaznivih dejanj, med katere spada tudi pranje denarja. Sprejetih je bilo mnogo novih zakonov, tudi nov ZPPDFT, ki uvaja kar nekaj sprememb in Uradu širi pooblastila. Zgledno je tudi sodelovanje med organi odkrivanja in pregona ter Uradom, povečuje pa se tudi delež kazenskih ovadb, ki temeljijo na podatkih Urada. Mednarodni komite strokovnjakov za pranje denarja MONEVAL je v zadnji evalvaciji podal relativno visoke ocene tehnične usklajenosti (zakonodajni vidik) in nekoliko slabše ocene učinkovitosti (uporaba zakonov v praksi). Nedvomno ostaja še vedno velik razkorak med številom

obvestil o sumljivih transakcijah (184 v letu 2016) in informacij o drugih kaznivih dejanjih (128 v letu 2016), ki jih Urad pošlje organom odkrivanja in pregona, ter številom podanih kazenskih ovadb policije po pranju denarja (42 kazenskih ovadb v letu 2016) na pristojna državna tožilstva. Prav tako ni zanemarljiv podatek, da so v letu 2016 tožilstva v zvezi s kaznivim dejanjem pranja denarja, brez predhodne kazenske ovadbe policije, zahtevala preiskavo ali vložila obtožnico v 13 zadevah, od česar so štiri temeljile na obvestilih Urada. Skupno so tožilstva od leta 2010 do konca leta 2016 brez predhodne ovadbe policije sama začela postopke v 84 zadevah, od tega v 21 na podlagi obvestil o sumljivih transakcijah ali informacij o drugih kaznivih dejanjih, ki jih je poslal Urad. V obdobju zadnjih štirih let opazimo ogromno povečanje števila pravnomočnih sodb glede pranja denarja. Zanimiv je tudi podatek, da so sodišča v zadnjih štirih letih izrekla kar 60 sodb, medtem ko je bilo takih sodb v celotnem obdobju od leta 1995 do 2012 samo devet. Nedvomno lahko sklenemo, da se stanje pri odkrivanju in pregonu kaznivih dejanj pranja denarja ter financiranja terorizma, vsaj po številu podanih kazenskih ovadb in začelih postopkov ter nenazadnje tudi sodb, od leta 2008 dalje izboljšuje in da Slovenija ni Meka za pralce denarja kljub nekaterim odmevnim (nacionalnim in/ali mednarodnim) primerom. Po drugi strani pa je vsekakor še kar nekaj izzivov pri boju proti pranju denarja in financiranju terorizma, predvsem v delu, ko govorimo o novodobnih tehnologijah, ki so nedvomno velik izziv za vse, ki se ukvarja-jo s problematiko pranja denarja.

Literatura in viri

1. Ferluga, A. 2016. Kaznivo dejanje pranja denarja z vidika učinkovite prakse. Pravna praksa, št. 23, str. 13–15. Ljubljana: GV Založba.
2. Florjančič, D. 2014. Kaznivo dejanje pranja denarja v KZ-1. Pravna praksa, št. 12, str. 9. Ljubljana: GV Založba.
3. Letno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2017. Dostopno na: <https://www.dt-rs.si/letna-porocila>.
4. Letno poročilo Urada za leto 2016. Dostopno na: http://www.uppd.gov.si/si/delovna_podrocja/porocilo_o_delu_urada/.
5. Odločba Vrhovnega sodišča RS, št. I Ips 238/2005 (VS22929).
6. Poročilo petega kroga ocenjevanja Republike Slovenije, ki ga je opravil odbor Moneyval, iz leta 2017. Dostopno na: <https://rm.coe.int/moneyval-moneyval-2017-2-5th-round-mutual-evaluation-of-slovenia/16807358f8>.
7. Uradni list RS, št. 55/2008. Kazenski zakonik (KZ-1E).
8. Uradni list RS, št. 68/2016. Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1).
9. Uradni list RS, št. 87/2014. Zakon o kazenskem postopku (ZKP-M).
10. Čop, U. 2016. Kaznivo dejanje pranja denarja po 245. členu KZ-1 – modernizacija izvršitvenih ravnanj in ugotavljanje subjektivnega elementa. Pravna praksa, št. 6–7, str. 963. GV Založba.
11. Šeme, V. H. 2007. Pranje denarja – učinkovito odkrivanje in preprečevanje. GV Založba. Ljubljana.

Besedilo: dr. Bojan Geršak, UKP GPU

Foto: Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor, in arhiv policije

Koncert ob visokem jubileju Policijskega orkestra

Policijski orkester je s koncertom v Cankarjevem domu slavnostno zaznamoval svojo sedemdeseto obletnico. Slovesni trenutki so minili ob stoječih ovacijah občinstva in nepozabnih občutkih glasbenikov.

V soju žarometov

Bil je ponedeljek v aprilu. Po zraku se je vil vonj po vlagi in kazalo je, da bo deževalo. Kljub temu ni bil čisto običajen dan. Veliko časa je namreč preteklo, odkar sem službeno stopil na oder Gallusove dvorane. Pravzaprav ne veliko, ampak vsekakor preveč, če sem lahko iskren. Občutek rahlega neugodja pred generalko se je mešal z nekakšnim otroškim veseljem, da imamo koncert, in to na velikem odru, z dobrimi solisti. Saj ne, da mi je sicer vseeno – daleč od tega. A Cankarjev dom je le Cankarjev dom. Ves čas na poti iz garažne hiše do zaodrja so mi po glavi švigale zamisli, ki smo jih premlevali o konceptu oziroma zasnovi koncerta. Bo vse v redu, bi morali kaj narediti drugače? Kar je, je. Tisti, ki smo sodelovali pri zasnovi obletnice, smo se trudili in potrudili. Z mislijo, da verjetno ne bo vsem všeč in da vseh nikoli ne moreš zadovoljiti, sem se usedel

na odru in takoj mi je bilo lažje. Zdi se mi, da tako velike dvorane glasbenike že pred prvim odigranim tonom omamijo s prostornostjo, ki kliče po ustvarjanju, po glasbi. Ne gre za občinstvo. V takih trenutkih odkrito in sebično hočeš dvorano zase. In ko sem se ozrl po sodelavcih, se mi je zdelo, da nisem edini sebičnež. Dejstvo, da je imel dirigent in umetniški vodja orkestra dober in domišljen program skladb, podkrepjen z bistveno večjo umetniško avtonomijo, je name delovalo spodbudno, če ne celo nekoliko osvobajajoče. Naša služba je pač taka, da se moramo ob opravljanju vsakodnevnih nalog prilagajati, prilagodljivost pa skoraj vedno dopolnjevati s profesionalno iznajdljivostjo. Tako je že od davnega leta 1948. Verjetno bi bilo lažje, če bi besedi prilagodljivost in iznajdljivost zamenjali z besedo zaupanje. Prvi dve sta sicer zelo pozitivni, vendar ima zadnja bistveno

večjo dodano vrednost, ker spodbuja umetniško in profesionalno integriteto.

No, kje sem ostal? Aha. Sedel sem na odru. Potem sem prijel inštrument, opravil generalko in dočakal koncert. Ne glede na delovni staž so v glasbi trenutki strahospoštovanja do skladb, za katere sicer veš, da jih zmoreš dobro zaigrati. Na vajah, generalkah In vendar jim moraš biti kos točno v tistem trenutku. Ni pomembno, kaj je bilo prej, in še manj pomembno je, kaj bo potem. Velja le tu in zdaj. Zato si se odločil, da boš glasbenik! V izbranem koncertnem repertoarju nam je bilo danih kar nekaj takšnih trenutkov in večino smo dobro izkoristili. Lepo je bilo tudi, da je občinstvo to opazalo in nagradilo. Njegova poznavalska raznolikost je bila na trenutke skoraj neopazna. Kar je dobro in pozitivno tudi za nas, izvajalce. Zdi se mi, da se najboljši trenutki na koncertih zgodijo takrat, ko se pričakovanja po-

slušalcev zlijejo z energijo uživanja ob izvajanju. Večkrat sem tako čutil. Tudi tistega ponedeljkevega večera. Tega bi se z lahkoto navadil in nikoli se ne bi nasitil. Tudi zato sem se odločil, da bom glasbenik.

Po resnejšem in protokolarnih dogodkov polnem prvem delu koncerta je sledil lahkotnejši drugi del. Nato se je ponedeljek prevesil v torek. Med koncertom je menda večkrat močno deževalo. To sem izvedel iz pogovora dveh gospa po koncertu, ko sem čakal na plačilo parkirnine. V isti vrsti sem opa-

zil tudi nekaj upokojenih sodelavcev, a nobenega nisem tako dobro poznal, da bi ga lahko vprašal, kakšen se mu je zdel koncert. Pa tudi če bi ga, bi me verjetno na hitro odpravil z besedico ali dvema. Potem bi me najbrž vprašal, kako se imamo danes v službi, koliko nas je in kaj počnemo. Kako življenjsko. Vedno se najde nekaj ali nekdo, ki ugasne reflektorje tistega večera. Pa ne zaradi njihove potratnosti, ampak zato, ker je jutri nov dan in odrskih reflektorjev ne potrebuješ več. Tako si spet v množici, kjer se trudiš postati viden in slišan. Kot

posameznik ali skupina. Poskušaš pač. Verjetno je bilo podobno vseh 70 let.

Spomini na podobne dogodke na posled počasi zbledijo, ostanejo pa ljudje, sodelavci in prijatelji. Tisti, ki so s teboj v istem trenutku želeli dvorano zase. Tisti, ki so s teboj na odru dihali isti zrak. Ob sedemdeseti obletnici si želim, da bi lahko skupaj z njimi nekoč sedel v občinstvu in ploskal Policijskemu orkestru.

Gregor Bralič, Policijski orkester

Koncert je več kot uspel

Koncert ob 70-letnici delovanja je res dogodek, da si ga velja ogledati, ga poslušati in morda o njem kaj zapisati – pohvaliti ali pa tudi ne. Policijski orkester si je ob tej visoki obletnici zagotovil pozornost. Po najnovejših dosežkih (koncert ob tej obletnici je bil v Gallusovi dvorani ljubljanskega Cankarjevega doma 16. aprila 2018) je treba opozoriti na njihove kvalitete. Zdajšnjemu umetniškemu vodji, dirigentu Nejcu Bečanu (to vlogo opravlja od leta 2014 dalje), je uspelo programski lok napeti tako, da je ta zdržal vse do konca. Z glasbeniki smo bili med skrajno resnim in zabavnim delom ter nazadnje še med izvedbo koračnic.

Po noviteti mladega skladatelja Tilna Slakana Ab initio temporis/Od začetka časa je bila na vrsti najtehtnejša skladba celotnega koncerta Music of the Spheres/Glasba sfer Angleža Philipa Sparka, ki jo je Bečan dirigiral na pamet. Sledila je priredba našega skladatelja in pianista solista Marjana Peternela, ki je na svoj način predstavil znameniti tri-

stavčni Koncert za klavir in orkester št. 2 v F-duru, op. 102, Dmitrija Šostakoviča. Tokrat je svoj solistični klavirski part odigral na pamet.

V drugem delu je bila na sporedu zabavna glasba s solistoma in solistko. Avtorsko je prišel do besede vodja Policijskega orkestra z delom Walking by. Priznati je treba, da Bečan tudi to dobro obvlada. Njegova glasba je v teh pogledih več kot poslušljiva. Tej poslušljivosti pa so bila namenjena še dela, ki so sledila v izvedbah pevske solistke Nine Strnad (Ne mine niti dan, Vila z rimskega zidu in El Dia Que Me Quieras/Dan, ko me boš ljubil), saksofonista na altovskem in sopranskem saksofonu Primoža Flajšmana (Ya Gotta Try ... Harder! in Grace) in pevskega solista iz orkestrskih vrst Matjaža Mraka (Šepet poletnih trav). Ta dela je večinoma priredil Bečan – tokrat in v tem delu koncerta še z dodatno podčrtano ljubezensko noto, ki je prevzemala celoten spored zabavnega dela jubilejnega koncerta.

Finale ali niz treh dodatkov je čisto na koncu pokazal še na tretjo program-

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor se je odločil, da bo Policijskemu orkestru ob njegovi 70-letnici v zahvalo za dolgoletno kakovostno in profesionalno opravljanje vloge protokolarnega orkestra podelil visoko državno odlikovanje. Kot je zapisano v utemeljitvi, je Policijski orkester prejel red za zasluge za vrhunski prispevek k utrjevanju tradicije slovenske pihalne glasbene umetnosti. V imenu celotnega orkestra je to odlikovanje na slavnostnem koncertu prevzel njegov vodja Zoran Kobal. Ta je ob tem dejal, da je takšno priznanje zanje izjemna čast: »Svoje delo opravljamo z veliko predanostjo, odgovornostjo in ponosom, da nam je zaupana častna naloga državnega protokolarnega orkestra. Priznanje nam pomeni potrditev vsega vloženega truda in naše bogate tradicije.«

sko in s tem zadnjo (ali prvo?) podobo našega orkestra: v njihovi izvedbi smo slišali tudi polko, koračnico in še eno koračnico oziroma kar eno od himn, ki je zaščitni znak Policijskega orkestra, tj. znamenito Tratata, zdaj igra naša muzika Bojana Adamiča. V njej čisto na koncu inštrumentalisti tudi zapojejo. Ni kaj, koncert ob visokem jubileju, 70-letnici Policijskega orkestra (ustanovljenega leta 1948), je več kot uspel, in to večplastno.

Dr. Franc Križnar

Foto: Aleš Završek, NFL GPU

PRVA MEDNARODNA KONFERENCA VARNA IN ZDRAVA DELOVNA MESTA V POLICIJI

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS je v sodelovanju s slovensko policijo 29. maja organiziralo prvo mednarodno konferenco Varna in zdrava delovna mesta v policiji. Odločitev za organizacijo te konference je rezultat dobrega dosedanjega sodelovanja med Policijsko upravo Murska Sobota in češkim notranjim ministrstvom oziroma tamkajšnjo podporno službo. Dvodnevne konference v Kongresnem centru Brdo so se udeležili številni predstavniki domačih in tudi tujih institucij, ki so razpravljali o možnostih za izboljšanje sistema varnosti in zdravja pri delu v policiji, o zdravstvenem stanju zaposlenih v policiji, absentizmu in vračanju na delovno mesto po dolgotrajni bolniški odsotnosti ter o vlogi vodstva pri zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu v policiji.

NA POLICIJSKI AKADEMIJI ODPRLI RAZPRAVO O ALKOHOLU IN LAŽNI SOLIDARNOSTI V POLICIJI

Da bi razblinili nekatere tabuje in stereotipe ter javno spregovorili tudi o tako občutljivi temi, kot je uživanje alkohola med policisti, smo 17. maja 2018 na Policijski akademiji v Tacnu izvedli posvet z naslovom Alkohol in lažna solidarnost. Posvet je organiziral Odbor za integriteto in etiko v sodelovanju z vodstvom policije ter delovno skupino za psihološko pomoč in podporo v policiji. Zanimivi temi je prisluhnilo okoli 150 poslušalcev: vodje organizacijskih enot s policijskih uprav in GPU, komandirji policijskih postaj, psihologi, policijski zaupniki ter predstavniki sindikatov.

INŠPEKTOR PU LJUBLJANA V BUDIMPEŠTI OSVOJIL PRVO MESTO NA TEKMOVANJU POLICISTOV PROMETNIKOV

V Budimpešti na Madžarskem je 20. in 21. aprila 2018 potekalo praznovanje dneva madžarske policije in gasilcev, ob tem pa so se na več lokacijah zvrstili tudi različni dogodki. Na povabilo šefa budimpeške policije Gáborja Bucseka se je svečanosti udeležila tudi delegacija s Policijske uprave Ljubljana. Inšpektor Borut Božič se je udeležil tekmovanja policistov prometnikov v fizičnem usmerjanju prometa in prepričljivo pometel s konkurenco.

ZA NAMI 13. OTROŠKA VARNOSTNA OLIMPIJADA

V mariborski Športni dvorani Lukna se je 31. maja v velikem finalu 13. Otroške varnostne olimpijade med seboj pomerilo 20 ekip četrtošolcev osnovnih šol z območja Policijske uprave Maribor, ki so bile najboljše na letošnjih šestih predtekmovanjih. Najbolje se je odrezala OŠ Videm – podružnica Sela. Otroška varnostna olimpijada (OVO) je tekmovanje osnovnošolcev v spoznavanju pravil za preprečevanje negativnih varnostnih pojavov ter prvo odpravljanje njihovih vzrokov in posledic. Tekmovanje je namenjeno učencem 4. razredov osnovnih šol. Ekipo sestavlja 10 učencev in mentor, ki se pomerijo v številnih izzivih.

617 LOKACIJ, 824 PREHITRIH VOZNIKOV

Clip No: 6325 Date: 18/04/2018 Time: 09:59:41 Manual: Speed
 Loc: 0000 AVTOCESTA
 ID: 1113620 Speed Limit: 130 km/h Speed: 187 km/h (APP) Distance: 438.7 m
 1524045581_Hg000_0418_095941.jmf Serial No: TC002705 Approval: SI-12 07-002

Na 617 lokacijah po vsej Sloveniji je 18. aprila potekal t. i. maraton nadzora hitrosti. Od skupno 824 kršitev so policisti največ prekoračitev obravnavali v naseljih, in sicer 602, sledijo jim avtoceste s 150 ugotovljenimi kršitvami in ceste zunaj naselij z 72 obravnavanimi prekoračitvami hitrosti. Pri večini je šlo za prekoračitve hitrosti do 20 km/h v naseljih in do 30 km/h zunaj na cestah zunaj naselja in na avtocestah. Policisti so med drugim obravnavali voznika, ki je na doljski avtocesti vozil s hitrostjo 187 km/h, na območju Pomurja pa voznika trikolesa, ki je v naselju vozil s hitrostjo 107 km/h in še pod vplivom alkohola. Preizkus alkoholiziranosti, ki smo mu ga odredili policisti, je pokazal 0,61 miligrama alkohola na liter izdihanega zraka.

V ENEM TEDNU AKCIJE PO VSEJ SLOVENIJI PREVERILI 3.172 VOZIL IN ODKRILI SKORAJ 600 KRŠITEV

Od 14. do 20. maja 2018 smo v okviru mednarodne akcije Truck & Bus, ki jo je po vsej Evropi usklajevala evropska mreža prometnih policij Tispol, ustavili in preverili 3.172 voznikov avtobusov in tovornjakov, pri tem pa ugotovili 559 kršitev. Najpogostejše kršitve so bile povezane z uporabo varnostnega pasu, prekoračitvijo dovoljene hitrosti, neupoštevanjem obveznih počitkov in odmorov ter nepravilnim zavarovanjem tovora.

Vesna Strmec, Center za raziskovanje in socialne veščine, PA

Konflikti – priložnosti za osebno in organizacijsko rast

Žana Tischler, PU Maribor

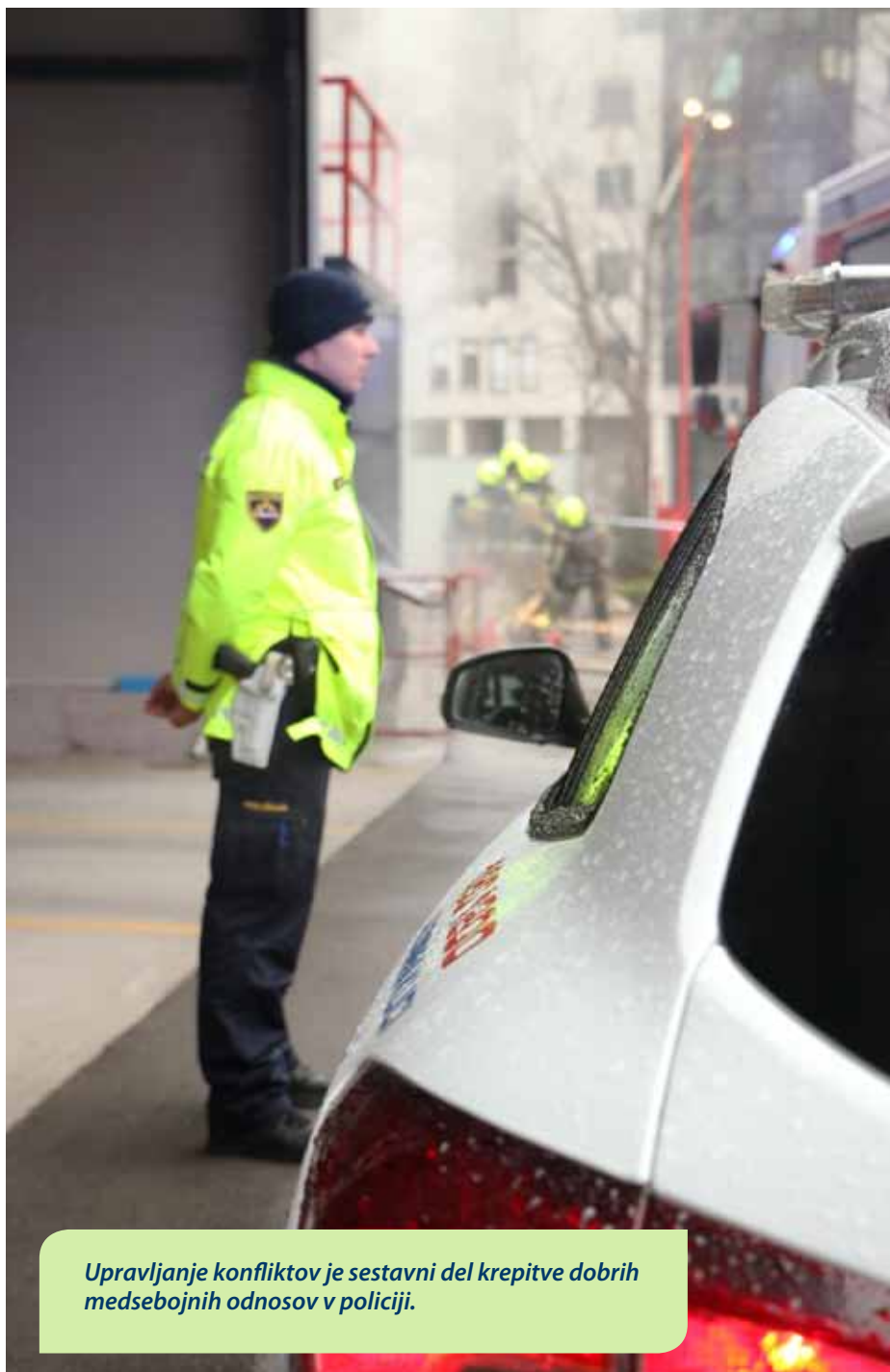
Delovna skupina za upravljanje konfliktov in mediacijo (v nadaljevanju: delovna skupina) dela na področju medsebojnih odnosov in upravljanja osebnostnih in organizacijskih konfliktov v policiji. Ustanovljena je bila v letu 2012 v okviru Odbora za etiko in integriteto. Njeni nameni so reševanje osebnostnih in organizacijskih konfliktov, sistematična vplejba procesa mediacije in mediacijskih veščin ter izboljšanje komunikacije, medsebojnih odnosov, delovne klime in zadovoljstva zaposlenih.

Mediacija vs. upravljanje konflikta

Mediacija je vse pogostejša tudi pri delu delovne skupine. Je prostovoljna in obenem proces, v katerem sodelujeta dve ali več sprtih strani, vodi pa jo mediator, tj. nevtralna tretja oseba, ki proces usmerja v konstruktivno iskanje rešitev obeh strani. Pri tem je pomembno, da so udeleženci mediacije v procesu prostovoljno, da so pripravljeni na pogovor in da je njihov namen iskanje skupne rešitve. Rešitve, ki jih sprte strani poiščejo same, morajo biti sprejemljive za vse, hkrati pa velja, da ni zmagovalcev in poražencev. S tem je proces usmerjen v iskanje rešitev, in ne v iskanje krivca za nastalo situacijo.

Mediacija se izvaja z namenom hitre in zadovoljive rešitve, predvsem pa je proces usmerjen k razumevanju obeh ali več strani in k izboljšanju odnosov in sodelovanja. Mediator je strokovno usposobljen in pomaga udeležencem v postopku (mediantom), da konstruktivno izrazijo svoja stališča, želje in potrebe, s svojim posredovanjem pa jih spodbudi, da aktivno sodelujejo pri iskanju možnih rešitev. Skrbi za sam proces, torej potek mediacije, glede vsebine pa se ne opredeljuje, ne išče rešitev in jih tudi ne predlaga. Mediacija ima zato moč, da okrepi ali na novo vzpostavi odnos zaupanja in spoštovanja. Dosedanje izkušnje pri urejanju medsebojnih odnosov so namreč pokazale, da sta poznavanje in uporaba mediacijskih veščin zelo pripomogla pri upravljanju konfliktov.

Ko z mediacijo ni mogoče priti do skupnih rešitev, se h konfliktu pristopa drugače in sodelovanje v procesu ni prostovoljno. Tovrstno upravljanje konflikta oziroma poskus njegove pomiritve je ravno tako namenjen vzpostavitvi boljših medsebojnih odnosov oziroma rešitvi težave. Pri tem se lahko uporabljajo tudi mediacijske veščine. Razlika

Upravljanje konfliktov je sestavni del krepitve dobrih medsebojnih odnosov v policiji.

je v tem, da upravljavec konflikta lahko tudi sam predlaga rešitev zanj, medtem ko pri mediaciji sprti strani sami poišče rešitev za nastalo situacijo. V policiji je še vedno pogostejša tehnika upravljanja konflikta kot pa sama mediacija.

Tudi v naši organizaciji prihaja do soglasij in nesporazumov, od blagih pa do hujših in celo takih, ki lahko pripeljejo do prekinitve delovnega razmerja. Sem spadajo spori med zaposlenimi, v kolektivu, med podrejenimi in nadrejenimi, v vodstvu, med oddelki ter med uslužbenici policije in strankami.

Formalni postopek in način upravljanja konfliktov urejajo sprejeta Pravila o upravljanju konfliktov v policiji, po katerih delovna skupina ravna. Upravljanje konflikta se lahko začne, ko udeleženec konflikta ali drug uslužbenec policije prijavi konflikt. To stori s pošiljanjem izpolnjenega obrazca Prijava konflikta (obrazec je dostopen na intranetu policije) na e-naslov konflikt@policija.si ali po telefonu (telefonske številke so objavljene na intranetu policije pod rubriko Odbor za integriteto in etiko/upravljanje konfliktov). Uslužbenici policije si morajo prizadevati, da nastale konflikte najprej neformalno rešijo znotraj policijske enote sami ali s pomočjo vodje policijske enote in šele zatem zaprosijo za pomoč strokovnjake. Ko torej sami ne zmorejo rešiti konflikta in so izčrpali svoje znanje ter zmožnosti, pomoč zagotovijo tudi člani delovne skupine.

Pri našem delu je zelo pomembna zaupnost, to pomeni, da morajo udeleženci konflikta in vsi drugi uslužbenici policije, ki so udeleženi v upravljanju konflikta, vse podatke, ki jih izvejo med upravljanjem konflikta, varovati kot zapupne in jih ne smejo uporabljati v drugih postopkih, razen če njihovo razkritje zahteva zakon ali če je razkritje potrebno za izpolnitev sporazuma o rešitvi konflikta.

Konflikti

Konflikti so neizogibno prisotni povsod. Od tega, kako se nanje odzivamo, je odvisno, kakšne bodo posledice. Neobvladani konflikti lahko vplivajo na poslabšanje ali prekinitev komunikacije in odnosov, lahko pa so tudi vir nasilja. Če se jih zavedamo in se želimo z njimi soočiti, jih lahko uporabimo kot vir osebne rasti ter izboljšanja situacije in odnosov (Iršič, 2004).

Najpogostejši izvori konfliktov v organizacijah so: različni interesi in cilji, omejena sredstva in nagrade, slabo komuniciranje, težave zaznavanja in osebne značilnosti (Zupan v Kaše, 2007, 129).

Reševanje konfliktov je vedno odvisno od situacije, v kateri se konflikt pojavlja. Izkazalo se je namreč, da je pri tem še posebno pomembno, kako pomemben se zdi konflikt obema vpletenima stranema oziroma koliko sta obe strani zaskrbljeni zase in za nasprotno stran.

Da si vodja ali kdor koli drug zagotovi uspeh pri reševanju konfliktov, je pomembno, da upošteva in obvlada naslednje veščine: 1. veščina poslušanja: sposobnost pozorno, zbrano in z resničnim zanimanjem poslušati nekoga; 2. veščina kontroliranja: sposobnost jasno razložiti svojo težavo in izzivati drugega, da pove svojo; 3. preventivna jaz sporočila: preprost, neposreden in jasn prikaz tistega, kar potrebujemo ali želimo. Uporabimo jih, še preden pride do težave ali konflikta (Vodopivec, 2011).

Primer:

Če rečemo »Danes potrebujem urejeno poročilo zaradi ...«, gre za jaz sporočilo, če pa rečemo »Da se ne zgodi, da danes ne napišete poročila ...«, pa gre za ti sporočilo. Odkrivajoča jaz sporočila drugi osebi odkrivajo, kaj mislimo, v kaj verjamemo, kaj cenimo ipd. Druge tako seznamo s svojimi stališči in omejitvami.

Primer:

Če rečemo »Zelo pomembno je, kako je človek urejen ...«, s tem izrazimo svoj odnos do urejenosti oziroma povemo, da neurejenosti ne prenašamo.

Sklenemo lahko, da se konfliktom ni dobro izogibati, ampak se jih je treba naučiti konstruktivno reševati. Najustrežnejši instrument pri reševanju konfliktov pa je uporaba argumentov.

Konflikt je soočanje nasprotnih interesov, kar je normalna, vsakodnevna zadeva. Pomembno je, da človeka sprejmemo in se do njega spoštljivo vedemo tudi, če nas kdaj njegovo vedenje čudi. Ljudje smo različni, vsak ima svojo življenjsko zgodbo in nobenega smisla nima ugotavljati, kdo ima bolj prav. T. i. zmagam – izgubiš način rešitve konflikta povzroča strah, žalost in jezo, kar slabo vpliva na odnos. Smisel reševanja konflikta je doseči dogovor ali kompromis, po katerem se bosta oba v odnosu počutila bolje. Dolgoročno je najboljši način rešitve zmagam – zmagáš (win – win) situacija. Poskrbeti je torej treba, da se sogovornik počuti sprejetega, slišane in varnega tudi v konfliktni situaciji (<http://www.vodja.net/index.php?blog=1&p=92&more=1&c=1&tb=1&pb=1>, 21. februar 2018).

Delovna skupina se tako zavzema za izboljšanje komunikacije, medsebojnih odnosov, delovne klime in zadovoljstva zaposlenih. Vse pogostejše se namreč

pojavlja, da učinkovitost posameznika upada zaradi nezadovoljstva in slabih

V katerih primerih se zagotavlja strokovna pomoč pri reševanju konfliktnih situacij?

Zagotavlja se takrat, ko sami ne zmoremo rešiti konflikta in smo izčrpali svoje znanje in zmožnosti.

odnosov.

Pomoč delovne skupine in Odbora za etiko in integriteto je torej koristna:

- ker pomagamo odkriti in izpostaviti težave, ki so v ozadju,
- ker omogočamo, da se izrazita strah in nezaupanje,
- ker imajo udeleženci možnost izraziti svoje stališče in se poslušati,
- ker je postopek zaupen in
- ker jer ešitev spora koristna za vse.

Člani delovne skupine usposablajo tudi zaposlene v policiji, in sicer po programu Mediacijske veščine. Gre za usposabljanja, ki so v letu 2018 namenjena vodstvenim uslužbencem policije na lokalni ravni, v naslednjih letih pa tudi na ravni PU in GPU. Namen takega usposabljanja je, da udeleženci pridobijo znanje in spretnosti za strokovno in učinkovito posredovanje v sporih.

Na našem usposabljanju imajo udeleženci priložnost:

- analizirati in bolje razumeti svoje konkretne konfliktno situacije,
- analizirati svojo sposobnost za konflikt in jo nadgraditi,
- razviti veščine obvladovanja konfliktnih situacij, v katerih se bodo znašli,
- ozavestiti možnosti pomoči tretje osebe in priložnosti za pomoč drugim,
- razumeti dinamiko notranjih konfliktov,
- razumeti, kako prevzemanje odgovornosti takoj zmanjša destruktivnost konflikta, in
- ozavestiti, kdaj je smiselno prepustiti drugemu odgovornost za njegovo situacijo in njeno doživljanje.

V osmih letih se je delovna skupina ukvarjala z več kot 50 primeri prijavljenih konfliktov. V vseh primerih se je pokazalo vsaj minimalno izboljšanje situacije v enoti, saj so se ljudje začeli vsaj pogovarjati. Zelo pomembno je, da se konfliktna situacija prepozna in začne urejati čim prej, da se ne razširi na celotno enoto. Delovna skupina se je doslej največkrat ukvarjala s primeri, pri kate-

rih je vzrok za nerazrešen konflikt nastal že dolgo pred tem, v enem primeru tudi pred 15 leti. Največkrat so bili vzroki za konflikt neprimerna komunikacija, odsotnost komunikacije ter neustrezno vodenje.

V večini primerov so člani za upravljanje konfliktov uporabljali tudi medijske veščine; dva primera sta bila v letu 2017 izvedena samo s procesom mediacije. Ponovni obiski v enoti, kjer se je konflikt upravljalo, se po pravilih opravijo še po štirih mesecih in po enem letu, če se člani delovne skupine ne dogovorijo drugače. Z njimi se ugotavlja, ali so kakšne zadeve še ostale nerešene ali so se naknadno pojavile in se je o njih treba še pogovoriti ali dogovoriti, hkrati pa preverimo, ali sta se izboljšala sodelovanje in delovna klima ter ali se dogovori spoštujejo. Treba je poudariti, da so udeleženci v konfliktu tisti, ki morajo sprejeti odgovornost za svoj prispevek h konfliktu, in da ne more biti upravljevec konflikta tisti, ki bi si najbolj želel urediti odnose. Vsak zase mora vedeti, s čim je prispeval h konfliktu, kakšne so možnosti, da konflikt umiri, in kaj lahko v prihodnje stori drugače, da do konflikta ne bi prišlo. »Blaznost je namreč vedno znova in znova ponavljati isto stvar in pričakovati drugačne rezultate.« (Albert Einstein)

Mediacijske veščine potrebujemo vsi, ki delamo z ljudmi, reševanje konfliktov pa je sestavni del našega vsakdanjika. Večina ljudi razume konflikt kot prepir ter meni, da so konflikti škodljivi in da se jim je najbolje izogibati. Dojemamo jih kot nekaj slabega, kar se lahko slabo konča, zato se jih bojimo. Po drugi strani pa so konflikti v medosebnih odnosih neizogibni in je ključnega pomena, kaj se z njimi naredi. Zato je torej smiselno, da razvijamo svoje sposobnosti za njihovo obvladovanje in reševanje (<http://www.rakmo.si/clanki/konflikt.htm>, 13. marec 2018). Konstruktivno, ciljno reševanje konfliktov je zdravo in koristno, treba se ga je le naučiti. Dobro rešeni konflikti poglobijo odnose. Za konfliktno situacijo velja: če menim, da nisem jaz tisti, ki bi lahko prispeval k temu, da bo konflikt rešen, potem sem tisti, ki ga pomaga ohranjati. Naredite prvi korak. Način sodelovanja obeh strani je ključen pri uspešnem reševanju konfliktov. Reševanje konflikta pa se začne tako, da se začnemo poslušati.

Primer:

Ko se eden od zaposlenih nadrejenemu začne pritoževati nad sodelavcem, ta pa mu vrne in stori enako, ju vodja pokliče na sestanek. Takrat sta navadno oba tiho. Kaj naj vodja v takih razmerah stori? Zavedati se mora, da mora oba sodelavca najprej motivirati. To stori

tako, da jima reče: »Rad bi, da konflikt rešimo, zdaj pa sta oba tiho. To ni pravi način za reševanje težave. Dogovorimo se za sodelovanje, pri čemer ne bo nihče zmagovalec ali poraženec. Le skupaj bomo rešili konflikt.« Pogosto so konflikti dolgotrajni in poznamo tri razloge za to. Prvi je pomanjkanje razumevanja. »Saj ne vem več, kaj naj še storim,« je tipično opravičilo vpletenih. Za to izjavo se skriva pomanjkanje znanja in idej za razrešitev konflikta. Drugi razlog dolgotrajnih konfliktov je pomanjkanje vaje.

Reševanje konfliktov ni preprosto, zato obstaja verjetnost, da nam ne bo uspelo. Tretji razlog pa je tako imenovani osebni primer. Ko se srečamo s konfliktom, ravnamo drugače, kot smo si zamislili v idealnem scenariju (<http://www.vodja.net/index.php?blog=1&title=resevanje-konfliktov&more=1&c=1&tb=1&pb=1/www.finance.si/129112>, 11. februar 2018).

Reševanje težav in argumentiranje

Argumentiranje oziroma utemeljevanje ali dokazovanje je najpomemb-

nejši del dobre komunikacije. Kadar se trudimo ljudi prepričati ali navdušiti za našo zamisel ali za tisto rešitev, ki se nam zdi najprimernejša, so prav močni in učinkoviti argumenti tisti, s katerimi nam lahko uspe. Čeprav so dobri argumenti povsod spoštovani, se veliko vodij raje zateka v argument moči, ki ne zahteva veliko umskega napora in komunikacijskih veščin. Predstavljanje zamisli, pobud ali predlogov še zdaleč ni lahka naloga. Pogosto se moramo zavedati, da imajo tudi drugi posamezni-

ki, ki sodelujejo v skupini, svoje pobude, rešitve ... Zgodi se lahko tudi, da svojih argumentov ne znamo predstaviti prav, čeprav so naši argumenti dobri. Mogoče je, da prevladajo argumenti drugega, pa sploh ni nujno, da so najboljši. Tisti, ki je s svojim argumentom »zmagal«, je bil pač prepričljivejši. Najpogostejše napake pri argumentiranju so napad na osebnost, negacija, prepletena z napadi na osebnost, in posploševanje (Vodopivec, 2011).

Čustva

Komunikacija danes spada med tiste besede, ki jih zelo pogosto uporabljamo, ne da bi sploh razmišljali o tem, kaj vse lahko zajema in kako tesno je prepletena z našim življenjem. Čeprav o komunikaciji veliko govorimo in beremo, se še vedno premalo zavedamo, da ne gre le za sporočanje in informiranje, ampak z njo drugim ljudem, hote ali nehote, razkrivamo tudi svoja čustva in vrednote (Vodopivec, 2011).

Ljudje doživljamo in izražamo čustva takrat, ko ocenimo, da se dogaja nekaj pomembnega. Izražena čustva so za upravljalca konflikta signal, da oseba ocenjuje dogajanje kot pomembno. Konflikt je zelo pomemben osebam, ki so vanj vpletene, upravljanje konfliktov pa je povezano z zelo pomembnimi čustvi vseh udeležencev. Zato so čustva, ki jih stranke doživljajo v povezavi s konfliktom, zelo pomemben dejavnik, ki vpliva na končni izid. Nekateri ljudje izražajo čustva jasno in nazorno, drugi jih nadzirajo in skrivajo, tretji pa se pretvarjajo, da čutijo nekaj drugega. Razlog za prikrivanje je predvsem želja, da ne bi razkrili svojih šibkih točk (Betetto idr., 2011), ker smo takrat ranljivi, hkrati pa se bojimo, da bi kdo to uporabil proti nam, in ne za izboljšanje odnosa (Milivojević, 2008). V vseh konfliktih situacijah je najboljša, da ne obsojamo in ne kritiziramo. V takih situacijah izhajamo samo iz sebe, opišemo svoja čustva, ki še nikoli niso bila izražena ali pa so bila izražena neprimerno, tj. tako, da smo sebe še bolj zapletli v nevšečno situacijo, obenem pa prizadeli sočloveka. Sebe in svoja čustva moramo izražati zdravo. »Jaz čutim tako in tako. V situacijah, kakršna je bila tista, sem prestrašen. Iz mene privrejo žalost, jeza in zamera ...« To je primeren način, neprimeren pa je odziv: »Ti si kriv, ti me prizadeneš, zaradi tebe sem žalosten, razočaran ...« S takšnim odzivom namreč odgovornost za svoja čustva prene-

semo na drugega, dejansko pa smo za to, kar čutimo, odgovorni sami.

Svoja čustva lahko izražamo na več načinov, čeprav se nam včasih zdi, da imamo samo dve možnosti – da jih izrazimo ali pa zadržimo zase. Pri izražanju čustev moramo najprej preveriti, kakšne so naše možnosti – npr. če se naš dober prijatelj želi odseliti, smo lahko zaradi tega žalostni. Možnosti so: lahko mu povemo, kako ga bomo pogrešali, in preživimo več časa z njim. Ob tem nam bo težko, a se bomo od njega lahko poslovili. Lahko pa se ga izogibamo in si poskušamo ustvarjati druga prijateljstva, da ga ne bi pogrešali, ko se bo odselil. Tako se lahko izognemo neprijetnim čustvom, ampak se ne bomo poslovili od prijatelja. Bistveno je, da imamo izbiro. Vprašanja, ki lahko pomagajo pri tem odločanju, so: Ali se intenziteta mojih čustev ujema s situacijo? Ali imam več čustev, na katera moram biti pozoren? Kako si razlagam ta dogodek? Kakšne možnosti imam pri izražanju čustev? Kakšne so posledice teh možnosti za druge? Kakšne rezultate si želim? Kaj želim narediti? Kaj bo, če ne naredim ničesar? Pri čustvih je pomembno razumeti tudi vpliv naše družine, ki je sooblikovala naš odnos do čustev in zmožnost prepoznavanja in izražanja čustev ter interpretiranja dogodkov. Če imamo pri tem težave, je pomembno, da se vprašamo, kaj smo se o čustvih naučili v svoji družini. Po navadi se ne spomni-

mo, da bi se glede čustev učili kakšnih pravil, ampak se je to morda dogajalo komaj opazno. Npr. starš je zapustil sobo, vedno ko smo postali jezni, kar je pomenilo, da ne odobrava naše jeze oziroma je izražanje jeze nedopustno. Nekateri primeri neustreznih družinskih pravil: Čustva drugih so pomembnejša kot tvoja. Nikoli ne naredi ničesar, kar bi pri kom drugem vzbudilo negativno čustvo. Ne izražaj jeze. Ignoriraj svoja čustva. Zadrži jih zase. Nikoli ne zaupaj čustvom, ampak razumu. Kot otroci morda nismo smeli drugače izraziti svojih čustev, vendar pa kot odrasli lahko spremenimo pravila. Pri tem nam lahko pomaga to, da se opazujemo, da svoja čustva sprejemamo in da smo pozorni na to, kar nam sporočajo. Kakšne so naše interpretacije in kako vplivajo na naša čustva, kaj smo se o čustvih naučili v svojih družinah in kako to še vedno vpliva na naše vedenje? Naučiti se, kako v polnosti doživeti svoja čustva in jih izraziti prilagojeno in zdravo, je zahteven proces (Katja Belšak, univ. dipl. psih., za Dobro jutro, 2007 – <http://www.posvet.org/storitve/izrazanje-custev>, 11. februar 2018).

Ko začutimo svoja čustva in občutke, jih izrazimo. Teh nihče ne more zanikati in tudi sami moramo dosledno sprejemati čustva drugih. Čustva so energija in pomembno je, kaj bomo naredili s to energijo. Vsa so dobra, ker nam govorijo o tem,

kako na nas vplivajo nekateri dejavniki. Govorimo o prijetnih in manj prijetnih čustvih in vsa so dovoljena ter del nas. Vredno se jih je naučiti izražati sprejemljivo. Vedenje je mogoče hitro spremeniti z našo odločitvijo, čustev pa ne. Zanimivo je, če čustva in občutke sogovorniku opišemo v obliki simptoma. Ko se npr. pojavi jeza in užaljenost z občutkom teže v želodcu, rečemo: »Ob tej tvoji izjavi se mi je pojavila težka kepa, ki jo čutim v želodcu. Res je težka. Verjetno je tako težka, ker z izjavo pretiravaš. Bi se lahko, prosim, pogovorila o dejanskem stanju?« Včasih to opisovanje simptomov deluje otročje, a zanimivo je, ko ugotovimo, da ta pristop zelo deluje. Opisuje namreč konkretno zaznavanje, ki je razumljivo vsakomur. Če komu rečemo »Zdaj ste me pa ujezili in užalili!«, drugi nima točne predstave o tem, kako to doživljamo.

Samospoštovanje

Bolj ko cenimo sami sebe in manj ko se primerjamo z drugimi, uspešnejši smo v tistem, kar je pomembno za nas. Ljudje se do nas vedejo tako, kot jih naučimo in jim dovolimo. Ko se spoštujemo, znamo na morebitne žaljive besede in izjave drugih odgovarjati mirno, zbrano ter samozavestno. Nihče nas ne more užaliti,

šujemo, tvegamo poslabšanje vzdušja, upad ali prekinitev komunikacije in slabitev odnosa ter sčasoma njegovo prekinitev ali pa celo porast nasilja v odnosu. Tvegamo tudi, da (p)ostanemo ujetniki nerazrešenih konfliktov, saj dokler jih ne razrešimo, odnos ne more napredovati na tem področju. V še težjih primerih lahko nerazrešeni konflikti povzročijo tudi duševne ali psihosomatske bolezni. Najmilejša posledica konfliktov, ki bi jih morali razrešiti, a jih takrat, ko bi bilo treba, ne, pa je motnja optimalnega delovanja posameznikov ali kar celotne enote (Iršič, 2004).

Prav bi bilo, da bi besedi konflikt spremenili negativni prizvok, saj ta prinaša tudi mnogo pozitivnih posledic: konflikti pripomorejo, da ozavestimo težave in najdemo ustrezne(jše) rešitve, spodbujajo spremembe, razbijajo monotonijo in mobilizirajo energijo, omogočajo, da bolj spoznamo sebe in drugega ter poglobimo in obogatimo odnos. Poleg tega razrešeni konflikti prispevajo k širjenju znanja in poglobljanju razumevanja sveta in življenja, omogočajo intenzivnejše sodelovanje, prinašajo višjo raven kulture v interakciji ter omogočajo večje zaupanje tako sebi kot drugemu.

Uslužbenci policije si morajo prizadevati, da nastale konflikte najprej neformalno rešijo znotraj policijske enote sami ali s pomočjo vodje in šele zatem zaprosijo za pomoč strokovnjake. Ko torej sami ne zmorejo rešiti konflikta in so izčrpali svoje znanje ter zmožnosti, pomoč zagotovijo tudi člani delovne skupine.

dokler mu tega ne dopustimo – pravzaprav, dokler tega ne dopustimo sami sebi. Če je kdo do nas žaljiv, se je smiselno vprašati: Kaj bi se moralo meni zgoditi v življenju, da bi se tako vedel? Kaj je dober namen v vedenju te osebe, da se zdaj do mene tako obnaša? S čim sem pri tej osebi izzval takšno vedenje? Prav tako je pomembno, da delujemo proaktivno – to pomeni povzročanje premikov, in ne čakanje, da se bo kaj zgodilo samo od sebe. Proaktivne osebe večino svoje energije in časa namenijo zadevam, na katere imajo vpliv. To so njihove misli, čustva, vedenje in neposredno delovanje (<http://www.vodja.net/index.php?blog=1&p=92&more=1&c=1&tb=1&pb=1>, 11. februar 2018).

Posledice nerešenih konfliktov

Da bi bili bolj motivirani za razvijanje umetnosti obvladovanja konfliktov, pomaga, če imamo pred očmi koristi, ki jih (razrešeni) konflikti prinašajo, in možne negativne posledice nerazrešenih konfliktov. Če konfliktov ne razre-

Sklep

Čeprav ima beseda konflikt negativen prizvok in ga po našem pojmovanju večina ljudi zaznava kot nekaj, čemur se je bolje izogniti, lahko ugotovimo, da je konflikt lahko pozitiven ali negativen, odvisno od sposobnosti našega reševanja, ne pa od konflikta samega. Konflikti so neizbežni, saj slej ko prej naletimo nanje, zato je dobro, da se jih naučimo reševati konstruktivno. Po ugodno rešenem konfliktu se medosebni odnosi izboljšajo in situacija razjasni. Glede na situacijo in izkušnje uporabljamo različne načine reševanja konflikta. Pri presoji, kateri način reševanja konflikta bomo uporabili, se odločamo med ciljem, ki ga želimo doseči, in odnosom, ki ga želimo z nekom imeti.

Naredimo prvi korak k boljšim odnosom. Ti so zelo pomembni, zato je to ne samo delo, temveč poslanstvo delovne skupine, hkrati pa ravno tako večni izziv. Naša največja želja je za-

vedanje pomena sprotne reševanja konfliktov in ne nazadnje tudi prošnja za pomoč, ko ugotovimo, da bi bilo to v konkretnem primeru učinkovitejše. Le malo ljudi je namreč narava obdaruja s tako veliko modrosti in takimi sposobnostmi, da lahko spontano rešujejo konflikte s konfrontacijo. To je namreč razumska metoda z uravnoteženim čustvovanjem. Prav zato pa se te strategije z vajo lahko naučimo in jo člani delovne skupine že imajo, znanje in veščine pa redno utrjujejo in dograjujejo. Pri svojem delu se ne opredeljujejo do vsebine, ampak ostajajo nepristranski, to pa udeležencem v konfliktu pomeni še dodatno varnost, da izrazijo svoja stališča, želje, prepričanja, misli in občutke.

Literatura

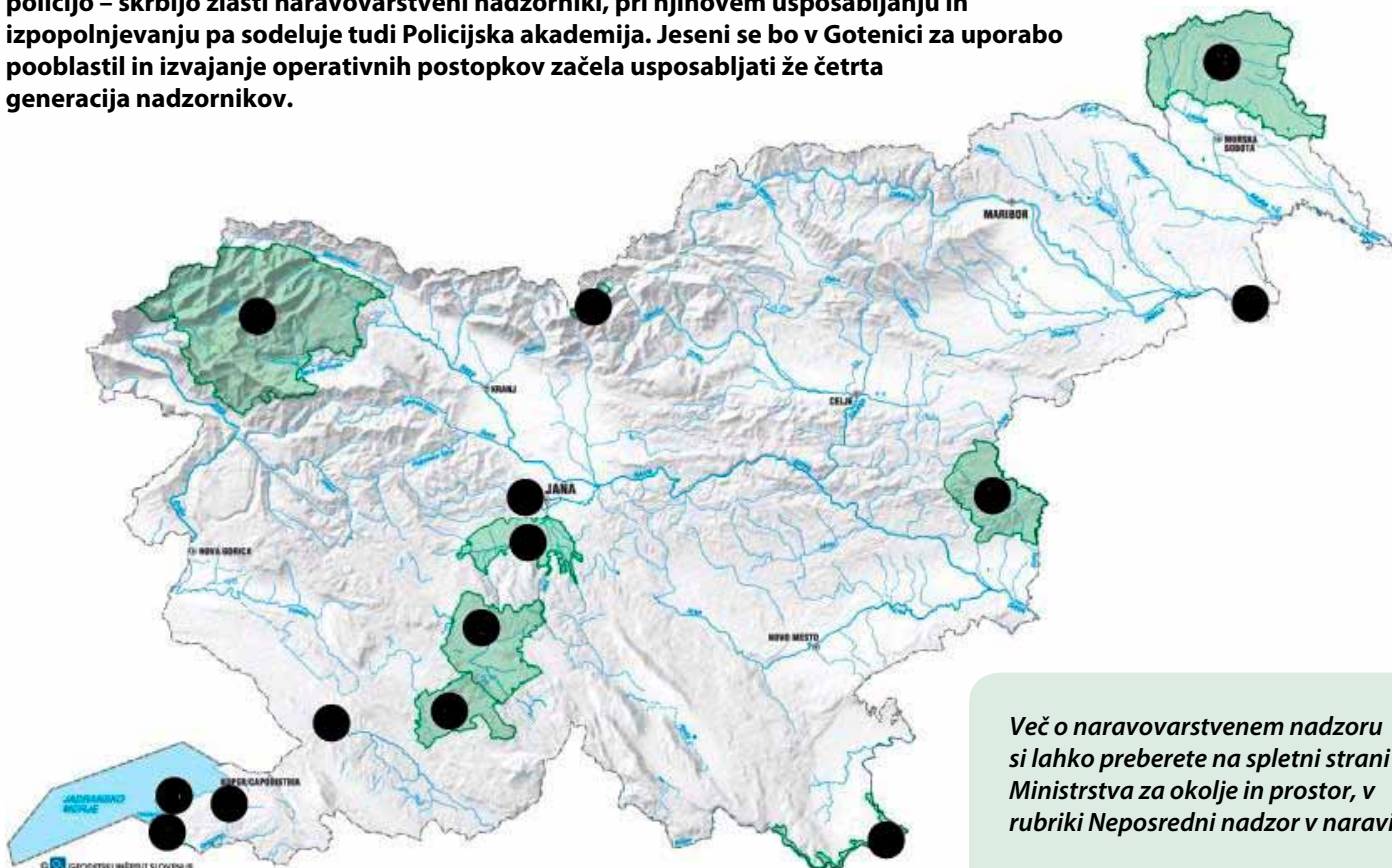
1. Betetto, N. in drugi. 2011. Mediacija v teoriji in praksi: veliki priročnik o mediaciji. Ljubljana: Društvo mediatorjev Slovenije.
2. Iršič, M. 2004. Umetnost obvladovanja konfliktov. Ljubljana: Zavod Rakmo.
3. Iršič, M. 2010. Mediacija v podjetjih. Ljubljana: Zavod Rakmo.
4. Meglič, S. in Slokan, S. 2014. Upravljanje s konflikti v policiji. Varnost, ISSN 2232-318X. [Spletna izd.], let. 62, št. 2, str. 27–29.
5. Kaše, R., Lipičnik, B., Mihelič, K. K., in Zupan, N. 2007. Organizacijsko vodenje. Zbirka tekstov za študij in gradiv za vaje. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
6. Vodopivec, M. 2011. Poslovno sporazumevanje in vodenje, Konzorcij višjih strokovnih šol za izvedbo projekta IM-PLETUM. Ljubljana: Zavod IRC.
7. <http://www.rakmo.si/obvladovanje-konfliktov.html>, pridobljeno 29. aprila 2018
8. <http://www.rakmo.si/clanki/konflikt.htm>, pridobljeno 10. marca 2018
9. <http://www.vodja.net/index.php?blog=1&title=resevanje-konfliktov&more=1&c=1&tb=1&pb=1/www.finance.si/129112>, pridobljeno 11. februarja 2018
10. <http://www.posvet.org/storitve/izrazanje-custev>, pridobljeno 21. februarja 2018
11. Albert Einstein, <http://citymagazine.si/clanek/44-citativ-ki-vas-popoljejo-v-revolucionarni-um-alberta-einsteina/>, pridobljeno 10. aprila 2018

Foto: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU, in Aleš Završek, NFL GPU

Sodelovanje z Ministrstvom za okolje in prostor

Naravovarstveni nadzor: v Gotenico pride četrta generacija kandidatov

Slovenija ima izjemno naravo, z veliko pestrostjo rastlinskih in živalskih vrst ter številnimi izjemnimi naravnimi pojavi. Po deležu državnega ozemlja, uvrščenega v omrežje Natura 2000, smo celo na prvem mestu v Evropski uniji. Za varovanje naravnih parkov in rezervatov v državi – v sodelovanju z drugimi inšpekcijskimi službami in policijo – skrbijo zlasti naravovarstveni nadzorniki, pri njihovem usposabljanju in izpopolnjevanju pa sodeluje tudi Policijska akademija. Jeseni se bo v Gotenici za uporabo pooblastil in izvajanje operativnih postopkov začela usposablјati že četrta generacija nadzornikov.

Več o naravovarstvenem nadzoru si lahko preberete na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor, v rubriki Neposredni nadzor v naravi.

Naravni parki in rezervati z upravami, stanje maja 2018 (kartografska podlaga: www.naravniparkislovenije.si)

Zavarovana območja narave

Eden od ukrepov varovanja naše izjemne narave je oblikovanje narodnih, regijskih in krajinskih parkov ter naravnih rezervatov in spomenikov. Tako je zavarovanih 13 odstotkov našega ozemlja. Za pretežni del teh območij skrbijo uprave parkov in rezervatov, in sicer državne (Triglavski narodni park, Park Škocjanske jame, Kozjanski park, krajinski parki Goričko, Ljubljansko barje, Kolpa, Sečoveljske soline in Strunjan ter naravna rezervata Škocjanski zatok in Ormoške lagune) ter občinske (Notranjski regijski park in krajinski parki Logarska dolina, Pivška presihajoča jezera, Tivoli-Rožnik-Šišenski hrib).

Naravovarstveni in prostovoljni nadzorniki

Izvajanje varstvenih režimov v naravnih parkih in rezervatih nadzorujejo zlasti naravovarstveni nadzorniki, ki pri svojem delu sodelujejo z inšpektorji in policijo.

Nadzorniki opozarjajo tudi na kršitve zakona o ohranjanju narave in drugih naravovarstvenih predpisov. Izrekajo globe zaradi prekrškov, lahko tudi zasežejo vozilo. Prostovoljni nadzorniki zlasti opozarjajo in svetujejo, glob pa ne izrekajo.

Igor Stošič, Policijska akademija

Pri opravljanju svojih del in nalog imajo naravovarstveni nadzorniki na terenu pogosto neposreden stik z osebami, zato je pomembno, da z varnostnega vidika poznajo, razumejo in znajo izvesti uradni postopek. Na usposabljanju so bile preigrane simulacije raz-

ličnih varnostnih situacij, v katerih so se udeleženci preizkušali v spretnosti službenega komuniciranja s strankami v postopku, izvajanju varnostnega trikotnika, razumevanju in izvajanju uradnega postopka in podobno. Usposabljanje je bilo izvedeno v treh sklopih, in sicer je vključevalo teoretični del, samoobrambene veščine (samoobramba v razumevanju silobrana) in praktične vaje.

Usposabljanje v Gotenici: preizkus na terenu

Redno zaposlene naravovarstvene nadzornike ima večina uprav naravnih parkov in rezervatov, trenutno jih je 51. Ponekod sodelujejo tudi prostovoljni nadzorniki – teh je 42.

Tridnevno usposabljanje in izpopolnjevanje nadzornikov v Gotenici

Usposabljanja za naravovarstvene in prostovoljne nadzornike je Ministrstvo za okolje in prostor začelo izvajati leta 2007, a so sledila leta premora. Leta 2015 so nadzorniki dobili nova pooblastila, zlasti glede vožnje z različnimi prevoznimi sredstvi v naravnem okolju. Temu se je prilagodilo tudi usposabljanje. Pri zasnovi novega programa je sodeloval predstavnik Generalne policijske uprave Alojz Sladič.

Trije dnevi usposabljanj so namenjeni programu Naravovarstveni/prostovoljni nadzornik kot uradna oseba in operativni postopki, ki ga je zasnoval Igor Stošič in ki ga v okviru Policijske akademije vodi in izvaja Vadbeni center Gotenica. Zaključni dan predavanj in terenskega dela je na Bledu in v Zatrniku, predavajo pa zlasti naravovarstveni nadzorniki iz Triglavskega narodnega parka in Parka Škocjanske jame ter predstavniki policije.

Usposabljanje po tem razširjenem programu je v treh terminih v letih 2015, 2016 in 2017 doslej opravilo 224 kandidatov, naslednje pa bo jeseni 2018. Kandidati, ki želijo pooblastilo za naravovarstveni nadzor, se nato prijavijo na preizkus znanja, ki ga je v zadnjih treh letih uspešno opravilo 96 kandidatov.

Tisti, ki želijo pooblastilo za naravovarstvenega nadzornika, morajo prej opraviti tudi preizkus znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku na Upravni akademiji, za prostovoljne nadzornike pa ta preizkus ni obvezen.

Znak naravovarstvenega nadzornika

je vodil izpopolnjevanje glede komunikacije ter obvladovanja konfliktov in težavnih strank, ki se ga v letih od 2016 do 2018 udeležujejo tudi inšpektorji za naravo in zaposleni na Ministrstvu za okolje in prostor ter Agenciji RS za okolje. Konec leta 2017 so se nadzorniki udeležili izpopolnjevanja Operativni postopki naravovarstvenega nadzornika, katerega program je pripravil Igor Stošič.

Vprašalniki, ki jih ob koncu izobraževanj v Gotenici izpolnijo udeleženci, kažejo, da so kandidati za naravovarstvene nadzornike z usposabljanji in izpopolnjevanji izjemno zadovoljni ter da si jih želijo še več.

Besedilo: mag. Breda Ogorelec, Ministrstvo za okolje in prostor

Foto: Ministrstvo za okolje in prostor

Poligon - nova pridobitev Policijske akademije

V zadnjih letih se je ozaveščenost javnosti tako izboljšala, da se večina ljudi že zaveda, da biti dobro telesno pripravljen ne pomeni samo imeti močno telo, ampak pomeni tudi večjo gibljivost, hitrejše okrevanje po bolezni ali poškodbi in izboljšano vzdržljivost. Policistovo ustrezno psihofizično sposobnost pričakujeta javnost in delodajalec, omenjena pa je tudi v 44. členu Zakona o organiziranosti in delu v policiji (2013). Ta člen obravnava policistovo psihofizično sposobnost v pogojih za sklenitev delovnega razmerja.

Telesna pripravljenost policistov je zelo pomembna, saj se ti srečujejo s trenutki, ko operativni interventni dogodki od njih zahtevajo visoko kondicijsko pripravljenost, eksplozivnost, telesno moč, koordinacijo in stabilizacijo trupa. Policijsko delo torej zahteva stalno telesno pripravljenost.

Trenutni program usposabljanja, ki ga izvajamo na Višji policijski šoli, temelji ravno na psihofizični pripravi študentov oziroma vadečih. Posamezne ure so usmerjene k razvijanju dobre telesne pripravljenosti.

Pomembnejši razlogi, da policisti vzdržujejo telesno pripravljenost:

- pri uporabi prisilnih sredstev so učinkovitejši in zanesljivejši;
- posledično preprečijo nepotrebne poškodbe sebe ali drugih;
- vzdržujejo imunsko odpornost in ohranjajo zdravo telo;
- lažje se spopadajo z vsakodnevnim stresom;
- javnosti kažejo vzornejšo podobo policista;
- dlje lahko delajo in tudi po službi dlje aktivno živijo;

- mentalno in fizično so bolj zdravi.

Vadba pri predmetu Psihofizične priprave je oblikovana tako, da študentje med osnovnimi igrami, obhodno vadbo in postavitvijo poligona z različnimi ovirami oziroma postajami pridobivajo psihofizično pripravljenost. Podobno vadbo je smiselno izvajati tudi na prostem in za uredništve tega smo na Policijski akademiji postavili zunanji vadbeni poligon.

Prednost vadbe na vadbenih ovirah v naravnem okolju je, da poteka zunaj, na svežem zraku in da se vaje izvajajo z lastno težo. Takšna vadba je naravnejša, saj gre za razvijanje gibalnih sposobnosti z najnaravnejšimi gibi. Na vseh napravah mora vadeči premagovati silo teže lastnega telesa, zato je to tudi odličen način za razvijanje različnih gibalnih sposobnosti (moč, ravnotežje, hitrost, koordinacija, natančnost, gibljivost in vzdržljivost).

Ovire na zunanjem vadbenem poligonu simulirajo policistovo delo na terenu. Vadbeni poligon je prilagojen delu policistov, ki se med izvajanjem svojih nalog znajdejo v različnih težkih in nepredvidljivih situacijah. S postavitvijo ovir je vadba

približana okoliščinam na terenu. Policisti s treningom na poligonu izboljšujejo svoje psihofizično stanje ter utrjujejo samozavest za premagovanje ovir in opravljanje nalog.

Ovire so razporejene tako, da vadeči večinoma uporabljajo samo moč zgornjega dela telesa, pri nekaterih ovirah pa pretežno moč spodnjega dela telesa oziroma moč celega telesa.

Zunanji vadbeni poligon je namenjen:

- študentom, ki se na Policijski akademiji izobražujejo za policiste;
- policistom, ki se na Policijski akademiji udeležujejo različnih usposabljanj;
- policistom Uprave za policijske specialnosti;
- policistom PU Ljubljana, ki za svoja usposabljanja pogosto uporabljajo objekte akademije;
- zunanjim naročnikom usposabljanj na Policijski akademiji (občinski redarji, cestninski nadzorniki, carinska služba ipd.).

Besedilo: Zlatko Pincolič,
profesor športne vzgoje na VPŠ PA GPU
Foto: Marko Fric, Policijska akademija

Slovenska policijska uniforma je že tretje leto neprekinjeno prisotna tudi na makedonsko-grški in srbsko-bolgarski meji

Že tretje leto vsak mesec napotujemo ekipo policistov na delo v Makedonijo in Srbijo. V prispevku bo podanih več informacij o tem, kdaj in kam gredo naši policisti in policistke.

Do konca junija 2018 smo v Makedonijo in Srbijo napotili že deset skupin policistov. Trenutno opravlja naloge šest policistov v Makedoniji (26. skupina) in štirje policisti v Srbiji (13. skupina).

Slovenija se od sredine septembra 2015 srečuje z masovnimi migracijami na t. i. zahodnobalkanski poti, ki se je spomladi 2016 zaprla. V tem času je naše meje v dveh valovih prečkalo 477.791 migrantov (378.604 leta 2015 in 99.187 leta 2016). V prvem valu, tj. od 17. do 24. septembra 2015, je bilo 3.617 migrantov, v drugem pa preostali (oktober 2015–marec 2016). Na zaprosilo Oliverja Spasovskega, makedonskega ministra za notranje zadeve, z dne 9. decembra 2015 se je slovensko ministrstvo za notranje zadeve odzvalo v skupini nekaterih drugih držav EU in 5. januarja 2016 začelo pošiljati slovenske policiste na makedonsko-grško mejo za skupno ukrepanje na ozemlju Makedonije pri upravljanju povečanega dotoka migrantov (projekt Special measure for support of the Republic of Macedonia in management the southern border in terms of the European migration crisis). Do konca leta 2017 je bilo napotenih že 22 skupin oziroma skupaj 149 policistov (od leta 2017 po šest policistov v skupini). Šlo je za enomesečne napotitve. Podobno kot makedonski notranji minister je tudi Nebojša Stefanović, srbski minister za notranje zadeve, 1. septembra 2016 zaprosil naše ministrstvo za notranje zadeve za pomoč pri opravljanju policijskih nalog. Tako je Slovenija 18. januarja 2017 začela pošiljati po štiri slovenske policiste na srbsko-bolgarsko mejo za skupno ukrepanje na ozemlju Srbije pri upravljanju povečanega dotoka migrantov (projekt Specialni ukrepi 2). V letu 2017 je bilo napotenih devet skupin po štiri oziroma skupaj 36 policistov. V obe državi je bilo skupno napotenih 20 policistk (dve v Srbijo v letu 2017 in 18 v Makedonijo v letih 2016–2017). V dveh

Dražen Papec, PPIU Kranj, PU Kranj

Motiv, da sem se prijavil za enomesečno delo v Srbiji, je bil zlasti želja deliti svoje izkušnje iz dolgoletnega opravljanja poklica, pa tudi spoznavanje novih okolij, običajev, kulture itd. Pričakoval sem, da bom pridobile izkušnje lahko uporabljal pri opravljanju poklica po vrnitvi domov in v vsakdanjem življenju. Dejstvo je, da moje dosedanje izkušnje niso preveč vplivale na delo v Srbiji. Trenutni sistem dela na terenu je namreč za naše razmere nekoliko otežen. Celotna operacija, v kateri smo sodelovali slovenski in avstrijski policisti, spada pod poveljstvo vojske, srbska vojska pa je tehnično slabo opremljena. Dejansko je težko opisati občutke, ki sem jih doživel v stiku s srbskimi kolegi, saj je to treba doživeti. V okolici Pirota in Dimitrovgrada, kjer smo opravljali delo, se zdi, da se je čas ustavil. Čeprav deluje, da je Srbija daleč in da nas to sploh ne zadeva, sam mislim, da je zelo blizu. To se zelo lepo pokaže pri obravnavanju ilegalnih pribežnikov, ki na naše območje pripotujejo iz Bolgarije. Dejstvo je, da je območje, na katerem smo patrolirali, hribovito in ga je težko nadzirati, ob dobri organiziranosti pa so lahko ilegalni pribežniki v slabem dnevu iz Srbije že v Sloveniji.

napotnih skupinah v Makedonijo (deveta in trinajsta) je bila vodja policistka.

Pri napotitvah v Makedonijo v letu 2016 je bila posamična skupina sestavljena iz osmih policistov. V letu 2017 je bilo število policistov v skupini zmanjšano na šest, kar je posledica začetka napotitev slovenskih policistov v Srbijo (s štirimi policisti v skupini). Število napotnih slovenskih policistov je bilo usklajeno z vodstvi makedonske in srbske policije. Upoštevati je treba, da so poleg slovenskih policistov v obeh državah prisotni tudi policisti iz drugih držav EU. Glede na trenutne razmere se zdi, da delež oziroma število slovenskih policistov zadostuje za uspešno izvajanje nalog na področju varovanja državne meje v Srbiji in Makedoniji.

Že pri napotitvi prve skupine v Makedonijo je bilo jasno, da bo dinamika naslednjih napotitev odvisna od razvoja dogodkov in okoliščin pri upravljanju toka povečanega števila migrantov, in to predvsem na makedonsko-grško meji. Da bi bile morebitne prihodnje napotitve pravočasno pripravljene, je bila na GPU sprejeta odločitev o oblikovanju nabora kandidatov, ki morajo izpolnjevati nekatera merila:

- poznavanje dela na področju mejnih zadev in tujcev oziroma dela na področju opravljanja razgovorov s tujci (debriefing in screening), opravljanja razgovorov na drugi liniji, odkrivanja ponarejenih dokumentov, mejne kontrole in varovanja zelene meje;
- v zadnjih dveh letih niso bili disciplinsko kaznovani oziroma niso v disciplinskem postopku za hujšo kršitev delovne discipline;
- zoper njih ne poteka kazenski postopek;
- imajo voziško dovoljenje B-kategorije;
- osnovno obvladajo angleški ter še kateri drug tuji jezik (npr. makedonski, hrvaški, srbski, nemški ...);
- so osebno motivirani (osebna skromnost, vsebinska ambicioznost) in so pripravljeni delati v skupini ter v večkulturnem okolju;

Sandi Krušnik, PP Brežice, PU Novo mesto

Makedonski varnostni organi so primerno pripravljeni na ilegalne migracije, saj so od tujih policij in EU dobili nekaj ustrezne opreme za nadzorovanje državne meje (kamere, naprave za termovizijo in vozila). To poleg delnega poznavanja miselnosti na Balkanu ter lažjega sporazumevanja zaradi relativno dobrega poznavanja jezika nekdanje skupne države omogoča dobro sodelovanje z domačimi varnostnimi organi. Makedonski policisti so nas lepo sprejeli in so nam bili pripravljeni pomagati kadar koli in ob kakršnih koli zapletih. Več kot očitno je pomoč združenih policistov več evropskih držav makedonski policiji zelo koristila, obenem pa so tudi evropski policisti visoko motivirani za kakovostno opravljanje svojega dela, saj se zavedajo posledic za svoje države, če bi se kontrola na grško-makedonski meji slabo opravljala.

Gorazd Duh, PP Rače, PU Maribor

V Makedoniji smo bili res prvi kontingent, ki je začel delovati na novi lokaciji, in sicer v Medžitliji. Za policiste prilagoditev ni bila težavna, saj ni bilo jezikovnih ovir – večina prebivalstva v Bitoli, kakor tudi policisti v Medžitliji, govori srbsko, ta jezik pa je tudi nam, starejšim policistom zelo blizu.

Petra Kunač, PP Podlehnik, PU Maribor

Policijsko delo v Srbiji na policijski postaji Gradina se od dela pri nas ne razlikuje preveč. Velik poudarek je bil na patrulji-ranju, opazovanju, zasedah in sodelovanju s tamkajšnjimi prebivalci v vaseh, ki ležijo ob meji z Bolgarijo. Stik s prebivalstvom je zelo pomemben, saj so po vaseh ostali prebivalci, ki štejejo že kar nekaj pomladi in niso preveč seznanjeni z migrantsko krizo. V Srbiji je praviloma polovica vseh policistov, ki zastopajo policijsko postajo, ženskega spola, pri samem delu na terenu pa jih je malo. Prav zaradi tega so bili policisti veseli, da je bila v patrulji tudi predstavnica ženskega spola, saj njihove policistke raje delajo kot dežurne in po pisarnah. Ljudje na območju, kjer smo patruljirali, pa tudi policisti in policistke so bili zelo veseli, da so imeli priložnost spoznati slovensko policistko. Najbolj pa so bili veseli, da sem razumela njihov jezik in ga tudi uporabljala.

Božidar John Željko, SSP UUP GPU

Deloval sem tudi na območju Postaje mejne policije Medžitlija pri Bitoli, kjer se med drugim srečujejo s povečano problematiko čezmejne kriminalitete, kamor spada tihotapljenje konoplje. Prepovedana droga naj bi bila tihotapljena iz Albanije prek Makedonije v Grčijo. V eni izmed akcij, v kateri je bilo zaseženih približno 50 kilogramov omenjene prepovedane droge, smo skupaj z makedonskimi sodelavci sodelovali tudi slovenski policisti. Sodelovanje z domačimi varnostnimi organi je bilo vsekakor zanimiva izkušnja na področju medosebnih odnosov, delovnih izkušenj, strokovnosti in zakonitosti pri delu, delovnih navad in podobno. Preprečevanje ilegalnih migracij z združeno močjo policistov iz več evropskih držav lahko ocenimo kot zelo dobro prakso, ki se odraža predvsem pri spoznavanju kolegov iz drugih evropskih držav, zelo pomembna pa je tudi izmenjava delovnih izkušenj. Na terenu je med policisti različnih držav čutiti enotnost in visoko motiviranost za delo.

Robi Feher, PMP Petišovci, PU Murska Sobota

Na delo v Srbijo sem bil napoten dvakrat (z enomesečnim premorom), in to obakrat na isto postajo – Gradina. Ob prvi napotitvi nisem vedel, kam odhajam in kaj vse lahko pričakujem. Prijetno sem bil presenečen. V drugo sem bil vodja kontingenta z večjo odgovornostjo, pripravljen na vse.

- poleg strokovnosti so pomembni še komunikativnost, pozitiven odnos do sprememb, zavzemanje za človekove pravice in enakopravnost med spoloma, prevzemanje odgovornosti za lastno delo in zavzetost za rezultate, sposobnost analitičnega mišljenja, predvidevanje, odkrivanje in izraba priložnosti.

Tako so NOE GPU in PU v SGDP GPU poslale prijave policistov, na podlagi katerih se je sestavil skupni nabor kandidatov. Pri napotitvah so imeli prednost kandidati, ki so sodelovali pri registraciji migrantov v Sloveniji. V letu 2016 je sistem izbire policistov potekal na ravni GPU (UUP in SGDP), z letom 2017 pa smo prešli na spremenjen sistem izbire policistov za opravljanje nalog v Makedoniji in Srbiji, in sicer:

- SGDP GPU je pred vsako novo napotitvijo obvestila UUP GPU in posamezne policijske uprave o načrtovanem terminu napotitve, številu policistov in starešin ter materialno-tehničnih sredstvih, ki jih bo treba zagotoviti (službena vozila, posebna tehnična sredstva, kot so nočne opazovalne naprave, daljnogledi ipd.);
- UUP GPU in vse policijske uprave so nato same izbrale svoje kandidate iz nabora policistov za opravljanje nalog v Makedoniji in Srbiji (enomesečne napotitve);
- na podlagi prejetih obvestil od UUP GPU in PU o izbranih kandidatih je SGDP GPU (SMPO) izvedla vse potrebne aktivnosti za napotitev policistov.

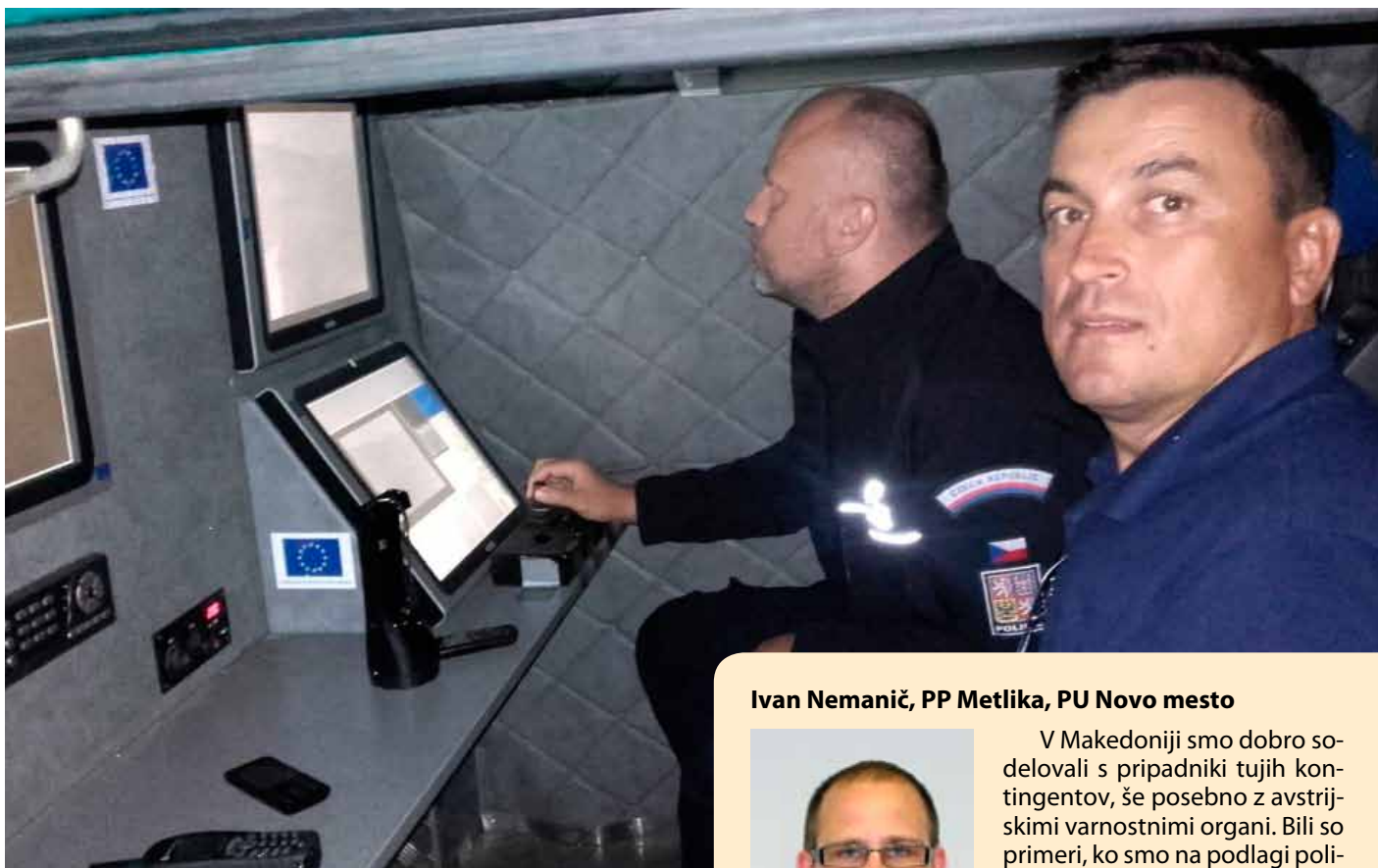
Trenutno se policisti še lahko prijavljajo v nabor prek svojih policijskih uprav oziroma NOE GPU. Do zdaj nismo zaznali težav pri dejanskih napotitvah, saj je med policisti veliko zanimanja za opravljanje nalog v Makedoniji in Srbiji, in to ne glede na dejstvo, da ni velike finančne spodbude. Torej gre predvsem za iskanje novih izzivov in pridobivanje novih izkušenj v mednarodnem okolju ter policijskem sodelovanju.

Napotitve naših policistov v Makedonijo in Srbijo potekajo nemoteno. Dogovorjeni in usklajeni so termini do začetka letošnje jeseni, vendar je pri tem treba upoštevati, da se Evropska agencija za mejno in obalno stražo (v nadaljevanju: Frontex) že nekaj časa pogaja za sklenitev sporazuma o sodelovanju z obema omenjenima državama. S sklenitvijo sporazuma bodo tudi napotitve slovenskih policistov prešle pod okrilje

Mirzet Šehić, OKC PU Ljubljana

Ker sem v svoji dosedanji policijski karieri opravljal skoraj vse oblike policijske dela (policist, vodja patrulje, vodja policijskega okoliša, policist kriminalist, pripadnik PPE), je bil med drugim motiv za napotitev v Srbijo predvsem pridobitev novih, mednarodnih izkušenj z neposrednim opravljanjem dela na terenu v tujini, pridobitev po-

gledov na nekatere situacije ter sodelovanje z drugimi tujimi policijskimi enotami in policisti. Menim, da mi je ravno to, da sem do napotitve opravljal vse oblike policijskega dela ter imel dolgoletni delovni staž v policiji, omogočilo, da sem brez kakršnih koli težav opravljal delo skupaj s kolegi iz tujine. Glede na navedeno so mi bili policijski postopki znani, saj se ne razlikujejo veliko od naših standardnih policijskih postopkov. Prav tako ni bilo nobenih težav v sporazumevanju, sodelovanju in delovanju na terenu skupaj s kolegi iz Srbije, Slovaške in Francije, kot tudi ne z lokalnimi prebivalci.

Ivan Nemanič, PP Metlika, PU Novo mesto

V Makedoniji smo dobro sodelovali s pripadniki tujih kontingentov, še posebno z avstrijskimi varnostnimi organi. Bili so primeri, ko smo na podlagi policista, ki je izvajal termovizijo ter zaznal ilegalni vstop več ljudi iz Grčije v Makedonijo, skupno organizirali obkolitev večjega območja ter nadaljevali z ožjo blokado in uspešno prijeli ilegalce. Že sam občutek sodelovanja s tujimi varnostnimi organi pri takšnih zadevah je dober. Zelo pozitivno sem bil presenečen nad zavzetostjo dela makedonskih policistov makedonske narodnosti, ki lahko delo na terenu sami organizirajo in imajo zelo dobre delovne rezultate.

Frontexa. Kdaj se bo to zgodilo in v kateri državi prej, je v tem trenutku težko napovedati. Napotitve naših policistov v Srbijo trenutno potekajo pod okriljem projekta Specialni ukrepi 2, ki se je začel 1. maja 2017 in se izvaja do avgusta letos. Napotitve v Makedonijo pa potekajo pod okriljem projekta Special measure for support of the Republic of Macedonia in management the southern border in terms of the European migration crisis, ki se bo končal 31. oktobra 2018.

Trenutno se ne načrtuje pomoč oziroma napotitev slovenskih policistov v obliki dvostranskega sodelovanja na področju varovanja državne meje v druge države na območju zahodnega Balkana. Prav tako se ne načrtuje pomoč v večjem obsegu.

Vsi dosednji odzivi v Makedoniji in Srbiji so bili pozitivni. V obeh državah priznavajo pomemben prispevek slovenske policije pri zagotavljanju varovanja državne meje. Naše policiste odlikujeta zelo dobra usposobljenost in strokovno znanje, poleg tega pa je velika prednost poznavanje lokalnega jezika. Največja potrditev uspešnega dela je bil sprejem pri predsedniku Vlade Republike Slovenije v okviru obiska predsednika Vlade Republike Makedonije, ki je potekal 13. novembra 2017 v Ljubljani. Na sprejemu je makedonska vlada slovenskim policistom in policiji za sodelovanje in pomoč namenila posebno priznanje, s katerim se je predstavnikom slovenske policije zahvalila za izreden prispevek pri upravljanju migrantske krize in boju proti tihotapljenju migrantov.

Vse dosedanje napotitve so potekale brez večjih težav. Pri potovanju in vračanju v domovino imajo vse napotene skupine v Srbiji in Makedoniji zagotovljeno policijsko spremstvo. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da pri opravljanju nalog v obeh državah ni bil poškodovan noben slovenski policist ali policistka. Prišlo je do manjših okvar na vozilih, vendar so bile te vedno hitro odpravljene. Poudariti je treba, da se naši policisti v zimskem času srečujejo s težkimi cestnimi razmerami, v poletnem času pa z visokimi temperaturami, kar je sicer značilno za obe omenjeni državi.

Borut Stare, PPP Kranj, PU Kranj

Za odpravo na to nalogo sem se odločil predvsem zaradi načina dela v tuji državi, organiziranosti njihove policije in poznavanja dela srbskih kolegov. Pri tem mi je veliko pomagalo pridobljeno znanje iz splošnih policijskih nalog, prometa in mejnih zadev. Opažam, da mi nove izkušnje danes pomagajo pri postopkih s tujci, in sicer predvsem v smislu boljšega razumevanja njihovih načel, kulture in obnašanja.

Preden sem se odpravil na delo v tujino, sem si to predstavljal kot nekaj novega: druga država, nove izkušnje in hkrati ogled njihovih znamenitosti v prostem času. Tam pa sta me najbolj presenetila, celo navdušila, njihovo lahkotno življenje in dobrosrčnost prebivalstva.

Mateja Kanzler, nekdanja policistka na PMP Rogatec, PU Celje

Preden se človek odpravi na tako destinacijo, pričakuje drugačnost, zagotovo pa ne tako ekstremnih pogledov, ki jih ustvarjajo specialne enote vojske, posebne policijske oborožene enote, okrepljene sedme sile s takimi in drugačnimi snemalniki, reflektorji, kamerami, avtomobili za premaganje skalnatega terena, policisti iz vse Evrope ter osebe, ki za en mesec postanejo novi sodelavci. Nad dogodki si presenečen, počutje je evforično in preplavi te občutek pomembnosti, da si bil izbran, da lahko ljudem, ki jih nikoli nisi videl – in zelo majhna verjetnost je, da jih boš še kdaj –, nameniš topel pogled, nežen trepljaj po ramenu in tolažilno besedo.

Aleksander Salmič, PPIU Celje, PU Celje

Celotno obdobje dela v policiji od leta 2005 dalje izvajam naloge s področja državne meje in tujcev. Za pomoč makedonskim policistom sem se odločil tudi zaradi spoznavanja in navezovanja novih stikov in prijateljstev z makedonskimi policisti in policisti iz drugih sodelujočih držav.

Sodelovanje je bilo glede na situacijo zelo korektno in profesionalno. Glede na motiviranost makedonskih policistov pri delu (starejši delavci, slabe plače, slabše materialne razmere in oprema ter izčrpanost policistov pri obvladovanju migracij) menim, da smo s svojo prisotnostjo, delom, materialno podporo in izkušnjami veliko pripomogli pri zaustavitvi nenadzorovanih vstopov v Makedonijo in naprej v EU.

Katja Kocijančič, SENDM UUP GPU

V obdobju prve napotitve, tj. januarja 2016, nas je bilo napotenih šest, in sicer večinoma iz SENDM (Specializirana enota za nadzor državne meje). Prav v tem prvem mesecu je bil migrantski val najintenzivnejši. Slovenski policisti smo uspešno pripomogli k preprečevanju ilegalnega prehajanja meje, ki se je v prihajajočih mesecih postopoma zmanjševalo. Naknadno se je izkazalo, da je bila pomoč slovenskih in preostalih tujih policistov na makedonsko-grški meji resnično potrebna.

Milivoj Bjelajac, SKP OGG, PU Ljubljana

Izkušenj z migranti pred odhodom nisem imel, zato je bilo delo z njimi v Makedoniji zame nekaj novega. Predhodne izkušnje, ki sem jih imel z delom na mejnem prehodu, zeleni meji in s tujci, so mi v Makedoniji koristile, vendar sta bila način dela in teren popolnoma drugačna. Preden se človek odpravi na takšno destinacijo, sem se pri policistih, ki so že bili na misiji, pozanimal o okoliščinah dela in prebivanja.

Tako sem že pred odhodom oblikoval v sebi neko podobo, vendar pa nisem imel nikakršnih pričakovanj; raje sem se pustil presenetiti, saj sem prvič šel v Makedonijo. A vse navedbe so se izkazale za resnične. Seznanili so me denimo, da je Makedonija med revnejšimi državami in da so policisti zelo skromno opremljeni oziroma imajo staro in znošeno uniformo in opremo – to drži. Tudi naša namestitvev je bila skromna, na kar so nas opozorili pred odhodom, a je – tudi po pričakovanjih – makedonsko gostoljubje to odtehtalo. Delo z migranti se je takrat že umirjalo, tako da moja skupina ni bila več izpostavljena takim obremenitvam in napetostim, kot so jih doživeli prve skupine slovenskih policistov.

Prisotnost naših policistov v Makedoniji in Srbiji je nedvomno dodana vrednost pri vrednotenju in analiziranju tveganj na področju odkrivanja in preprečevanja ilegalnih migracij. Zelo dobro poteka tudi sodelovanje z veleposlaništvom Republike Slovenije v Skopju in Beogradu, kjer imamo tudi policijskega atašeja. Vzpostavljeni so neposredni stiki s pripadniki preostalih (tujih) policijskih kontingentov v obeh državah, zelo dobro sodelovanje pa poteka tudi med koordinatorki napotitev v slovenski (GPU SGDP SMPO) ter makedonski in srbski policiji.

Besedilo: Roman Čoh, SMPO SGDP GPU

Foto: Aleksander Salmič, Božidar John Željko, Milivoj Bjelajac in Mateja Kanzler

Policistka PP Šentjernej blestela na prvih uradnih tekmah ženske futsal reprezentance

Na PU Novo mesto smo ponosni na sodelavko Sergejo Kos, policistko PP Šentjernej, ki blesti v slovenski ženski futsal reprezentanci. S policistko smo se pogovarjali po tem, ko so se naše reprezentantke na Slovaškem pomerile z domačinami in izborile remi – rezultat je bil 3 : 3. Pomemben gol za Slovenijo je dosegla tudi Sergeja.

Že dolgo ni nič neobičajnega, če se mlado dekle odloči za poklic policistke, najbrž pa jih ni veliko, ki se ob tem poklicu ukvarjajo še z nogometom na tako visoki ravni. Od kdaj in zakaj želja po prvem in drugem?

Obe želji sta se začeli razvijati že v otroštvu. Poklic policistke me je dokončno navdušil v gimnaziji, ko sem prerasla otroško idejo, da bom postala frizerka in pozneje profesorica. Prepričale so me raznolikost dela, želja po akciji in adrenalinu ter na koncu tudi želja, da opravljam delo, pri katerem lahko pomagam ljudem.

Realna želja po igranju futsala izven domačih igrišč se je pojavila pred približno petimi leti, ko se je ustanovila ženska futsal liga. Pred tem sem pet let trenirala košarko, a si hkrati po tihem želela igrati nogomet. Ko je bil ustanovljen Ženski nogometni klub Celje, sem se iz radovednosti udeležila enega izmed treningov in še isti dan ugotovila, da me bodo nogometni čevlji spremljali še dolgo časa. Z vsakim treningom je bilo navdušenje večje, posledično so se stopnjevale tudi želje in ambicije, nogometni čevlji pa so še vedno moja najljubša obutev.

Število poznavalcev futsala se je v Sloveniji močno povečalo prav zaradi evropskega prvenstva, ki je letos potekalo v Ljubljani in na katerem je naša reprezentanca navdušila z odlično igro. Kakšen je bil turnir v tvojih očeh? In še vprašanje za tiste, ki ne spremljajo toliko športa – kakšne so bistvene razlike med nogometom in futsalom?

Res je, veliko ljudi je futsal spoznalo šele letos, nekateri pa ob izjavi, da treniram futsal, še vedno le vprašujoče pogledajo in vprašajo po razlagi. Evropsko prvenstvo je zagotovo prineslo

ogromno pozitivnih stvari za razvoj slovenskega futsala. Organizacija je bila odlična, Stožice pa so bile razprodane kljub precej slabi prepoznavnosti športa. Nekatere tekme sem si skupaj s klubskimi soigralkami ogledala v živo, druge od doma. Celotna ekipa je prikazala neverjetno srčnost in borbenost ter znala zmagati tudi, ko so vlogo favorita imeli nasprotniki. Na koncu je zmanjkalo malo sreče, a fantje niso razočarali niti z eno predstavo.

Nogomet igra deset igralcev in vratar na velikem igrišču z večjimi goli, v futsalu pa so na manjšem igrišču hkrati le štiri igralci in vratar. V velikem nogometu je v primerjavi z dvoranskim mnogo več počasnejšega teka brez žoge, več je tudi dolgih podaj in predlozkov, žoga veliko potuje po zraku. Futsal krasijo dinamika, nenehni stiki z žogo, kratki šprinti, spremembe smeri in veliko podaj.

Kakšna je bila tvoja športna pot vse do najboljše strelke v slovenski ženski futsal reprezentanci?

Prvi stiki z nogometno žogo so bili na domačem igrišču v Loki pri Žusmu, kjer smo se vsak dan takoj po šoli zbrali in igrali nogomet, dokler nas ni pregnala tema. Že takrat smo s prijateljicami sestavile dekliško ekipo in pogosto so fantje odšli domov z ranjenim egom. Med igranjem košarke sem se z nogometom srečevala le še v šoli, saj sem na I. gimnaziji v Celju štiri leta igrala v medrazredni ligi in šolski reprezentanci. Kmalu po koncu košarkarske kariere je bil v Celju ustanovljen ženski nogometni klub, v katerem je začela igrati tudi glavna soigralka z domačih igrišč, Mateja Vojsk, ki je še vedno moja klubskapetanka. Po prvem treningu je bilo vzdušje odlično in skupaj s trenerjem smo začele razvijati klubsko kariero. Vnema na

treningih se je odrazila v dveh zaporednih osvojenih naslovih državnih prvakinj. Udeležile smo se tudi več futsal turnirjev v Avstriji, na katerih smo se uspešno zoperstavile izkušenejšim nasprotnicam in domov prinesle tudi osvojen turnir. V drugi sezoni smo z ekipo, sestavljeno iz več klubov, odšle na policijski futsal turnir na Nizozemskem, kjer smo med 24 ženskimi reprezentancami osvojile drugo mesto in pridobile ogromno izkušenj. Po petih sezonah klubskega udejstvovanja je prišla nagrada za ves trud – povabilo v državno reprezentanco.

Posnetkom tvojih izjemnih golov s tekem na Slovaškem so se na družbenih omrežjih poklonili številni, tudi pravi poznavalci tega športa. Že leta 2015 si bila izbrana za najboljšo futsal igralko v Sloveniji, saj si z naskokom zasedla prvo mesto na lestvici strelk ženske futsal lige.

Veseli me, da smo s takšnim začetkom naredile korak naprej v zanimanju za ženski futsal v Sloveniji. Tudi sama sem večkrat pogledala posnetke, saj po tekmi zaradi adrenalina včasih celo pozabim, kakšni so bili zadetki in predvsem akcije, ki so privedle do njih. Pohvala ljudi, ki so kakor koli pomembni v tem športu, mi veliko pomeni in hkrati daje še dodatno motivacijo za nadaljnje delo. Še pomembnejša pa mi je potrditev oseb, ki so mi blizu in so vame verjele tudi v trenutkih padcev, ko se nič ni poklopilo, kot bi se moralo.

Naziv najboljša igralka je bil res lepa potrditev, da sem izbrala pravi šport in pravo pot za doseganje ciljev. Dober občutek je na tovrstni podelitvi stati ob boku najboljšim futsalerjem v Sloveniji.

Očitno več kot odlično krmariš med službenimi obveznostmi, treningi in tekmami. In če dodamo, da živiš in treniraš v Celju, v službo se voziš v Šentjernej, ob vsem tem pa si lani še magistrirala na Fakulteti za varnostne vede. Kako ti to uspeva?

Če sem odkrita, je vse skupaj precej naporno. Pri delu v intervencijski patrulji se zgodi, da grem po 12-urnem delovniku in prevoženih 150 kilometrih naravnost na trening in nato po štirih

ali petih urah spanja nazaj v službo. Najbolj utrujajoča je zagotovo vsakodnevna vožnja. Preostanek prostega časa si zapolnim s pripravami na tekmovanja z gasilsko ekipo. Izpite na magistrskem študiju sem opravila, preden sem dobila službo v policiji. Takrat sem kot študentka živel v Ljubljani in nisem imela drugih večjih »obveznosti« od študija, športa in uživanja v študentskem življenju. Magistrsko delo sem napisala po prihodu v policijske vrste, kar je bilo v kombinaciji s službo, nogometom in gasilskim udejstvovanjem precej naporno. Na trenutke bi bilo lažje odnehati, a je zmagala želja po doseg enega izmed življenjskih ciljev.

Zagotovo bi bilo vse omenjeno še mnogo težje, če ne bi bila deležna takšne podpore družine in najbližjih, ki me spodbujajo pri vseh zastavljenih življenjskih ciljih in so moji glavni navijači tudi na vseh tekmah. Zahvaliti se moram tudi svojim nadrejenim, ki mi po najboljših možnostih omogočajo udeležbo na vseh športnih aktivnostih.

Izvedeli smo, da si med sodelavkami in sodelavci na PP Šentjernej zelo priljubljena. Opisujejo te kot prizadevno in razgledano sodelavko, pravijo, da si se sposobna odlično prilagajati in si pravi timski človek. Kako pa ti vidiš svoje delo policistke in svoje sodelavce? Zanimivo, da so izpostavili prav odliko timskega dela – tukaj so najbrž vzporednice z nogometom in reprezentanco, kajne?

Glede na to, da sem na PP Šentjernej prišla kot zadnja izmed zaposlenih, mislim, da sem se dobro vklopila v kolektiv. Tudi sodelavci so me hitro sprejeli kot eno izmed njih. Z vsemi se dobro razumem, kar mi je zelo pomembno za sam odnos do službe, saj se je nekoliko lažje ob štirih jutraj prebuditi in oditi do doma, če veš, da bo kljub odgovornosti do dela vzdušje sproščeno in na trenutke tudi zabavno. Nihče ni popoln, zato se pri svojem delu trudim predvsem, da sem najprej človek in šele nato policistka. Če bi me nekdo kot policistko opisal s tremi besedami, bi si najbrž želela slišati besede »odločna, poštena in strokovna«.

Timsko delo se v vsakem posamezniku oblikuje z vzgojo in socialnimi stiki. Zagotovo ekipni šport veliko pripomore h krepitvi timskega duha, saj med aktivnostmi, ki jih imaš rad, spoznaš, da so pomembni vsi igralci v ekipi in da je brez povezanosti akterjev učinkovitost ekipe bistveno manjša. To se zelo očitno odraža tudi v policiji, predvsem v intervencijskih patruljah, pri katerih je bistveno, da si v tandemu z nekom, ki mu zaupaš in za katerega veš, da se lahko nanj zanesesh, ne glede na to, kako kritična bo situacija.

Za konec pokomentirajva izjavo še enega legendarnega športnika. Wayne Gretzky z nadimkom The great one je pokomentiral svoje strelske izkušnje v hokeju z besedami »100-odstotno so zgrešeni vsi streli, ki jih nisi nikoli izvedel«. Vloga prve strelke v reprezentanci je gotovo izjemno zahtevna, tako rekoč odločilna. Kako se spopadaš s tem? Kakšno je breme odločitve o strelu?

Svojo vlogo vidim nekoliko drugače kot le vlogo prve strelke reprezentance, saj je na tej ravni ekipni uspeh na prvem mestu. To sta bili šele prvi tekmi, vse igralkе bomo imele še ogromno možnosti za dokazovanje. Ta uspeh ne temelji le na zadetkih; dve kakovostni tekmi nam je prinesel skupek komponent, kot so čvrsta obrambna linija, odlična vratarka, asistencе in predvsem velika želja ter borbenost. Zavedati se je treba, da je pri futsalu še posebno pomembno ekipno delovanje, za vsak gol so torej zaslužne vse igralkе na igrišču. Vesela sem, da mi je uspelo odigrati dobri uvodni tekmi, a zaradi števila golov nisem pod nobenim pritiskom glede prihajajočih tekem.

Med igro pred strelom ni veliko časa za odločitve o naslednjem koraku. Veliko je odvisno od dobrega pregleda nad prostorom in postavitvijo preostalih igralk, ko moraš v delčku sekunde odločiti med strelom in povratno podajo, zato med tekmo nii časa za tovrstna bremena. Pod velikim pritiskom sem se znašla le na drugi tekmi, ko sta me trenerja določila za izvajanje skoraj odločilne desetmetrovke, za kar najprej nisem želela prevzeti odgovornosti. K sreči se občutek »mehkih nog« ni odrazil pri strelu.

Slavni igralec ameriškega nogometa Emmitt Smith je dejal, da »zmaga ni nekaj, kar se zgodi na igrišču, ko zapiska piščalka in zavreščijo navijači. Zmaga je nekaj, kar se gradi fizično in mentalno vsak dan, ko treniraš, in vsako noč, ko sanjaš.« Kako si doživljala prvo zgodovinsko zmago za slovenski ženski futsal? Kakšni so bili občutki, ko ste s soigralkami objete pele Zdravljico? So se uresničile sanje in ali si v dneh po zmagi že sanjala nove? Lahko z nami deliš svoje cilje na poklicni in športni poti?

Zagotovo se do uspehov na igrišču ne da priti čez noč. Pot do zmage gradijo talent, ljubezen do športa in predvsem trdo delo. Od vpoklica v reprezentanco sem na urnik klubskih in reprezentančnih treningov dodala še individualne treninge, ki so zares pripomogli k trenutni formi in večjemu zagonu na igrišču.

Za to zgodovinsko zmago še vedno težko zberem besede, ki bi opisale občutke. Pri zaostanku 2 : 1 smo stopile skupaj, vse vrhunsko odigrale preostanek tekme in zaslužen zmagale. Z vsakim doseženim golom je prišel naval adrenalina, ob zadnjem žvižgu pa neopisljivo veselje.

Zdravljica je vedno bila in vedno bo posebno doživetje. Na prvih dveh tekmah so ta proces spremljali prav posebni občutki, ponos, kurja polt, občutek pripadnosti in povezanost s soigralkami.

Del sanj se je uresničil, saj smo zapisale zgodovino. Po nekaj dneh, ko so se misli nekoliko umirile, pa so bile že usmerjene k novim projektom, natančneje kvalifikacijam za evropsko prvenstvo, ki bodo v septembru.

Pri postavljanju ciljev poskušam delovati po načelu, da nikoli ne obstojim na mestu. Ob vsakem doseženem cilju si zastavim novega, korak za korakom, npr. lani vozniški izpit za motor, letos za čoln. Glede na to, da je moja poklicna pot v policiji še dokaj sveža, sem trenutno v fazi pridobivanja čim več znanja na vseh področjih. Ambicije so velike. Vedno bolj me zanima kriminaliteta, in če bi imela odprte vse možnosti, pa bi bila moja prva izbira delo v zvezi s kaznivimi dejanji, povezanimi z nasiljem v družini. V športu so cilji jasni – klubska zlata medalja in čim boljše predstave v reprezentančnem dresu.

Sergeja, na tvoji poklicni, športni in zasebni poti ti želimo še veliko uspehov in vse dobro.

Hvala.

*Besedilo: Alenka Drenik, PU Novo mesto
Foto: osebni arhiv*

V mariborskem Pokrajinskem muzeju na ogled zbirka uniform

18. maja letos smo na mednarodni dan muzejev v Pokrajinskem muzeju Maribor odprli novo razstavo z naslovom **Depo uniform**, na kateri prikazujemo vojaške in civilne uniforme, pokrivala, obuvala in druge manjše pridatke. Med vojaškimi oblačili so na ogled oficirski, paradni, generalski, pruski, huzarski, kirasirski, dragonski, ulanski in številni drugi suknjiči ter plašči iz časa Avstro-Ogrske, Kraljevine Jugoslavije in SFRJ.

Zbirko uniform Pokrajinskega muzeja Maribor sestavljajo vojaške in civilne uniforme, na dan 31. decembra 2017 pa je bilo v njej inventariziranih 3.471 predmetov. 0,43 odstotka celotnega fonda zajemajo predmeti, ki so v muzej prišli iz Okrožnega zbirnega centra (15 predmetov). Preostali del zbirke (99,57 odstotka ali 3.456 predmetov) je muzej pridobil z nakupi, volili in darili.

Odločilno vlogo pri nastanku muzejske zbirke uniform je imel dr. Sergej Vrišer, ki se je kot kustos zaposlil v muzeju leta 1954, med letoma 1962 in 1988 pa ga je tudi vodil. Temelje zbirke uniform, ki je bila do takrat uveljavljena le v svetu, je postavil z dvema občasnim razstavama, in sicer Tristo let mode na Slovenskem (leta 1965) ter Uniforme v zgodovini (leta 1969), stalna razstava pa je bila za javnost odprta leta 1973. Vzporedno je rasla tudi zbirka. Leta 1983 je sledila razstava Uniforme v zgodovini, drugi del, na kateri so bile razstavljene tudi tedaj sodobne uniforme. S tem je bila poudarjena pomembnost sprotnega zbiranja in ažuriranja zbirke. Dr. Vrišer je dejal: »Uniforme so se v vseh časih razvijale v okviru napotkov, ki jih je narekoval vojaški poklic, v vseh časih pa so tudi lovile korak z modo. Nosijo torej enak pečat kot civilna oblačila.«

Od leta 1975 je za zbirko uniform skrbela dr. Andreja Vrišer, ki se je vsa leta skrbno in z veliko ljubeznijo zavzemala za pridobivanje novih predmetov, njihovo proučevanje in interpretacijo.

V zbirki vojaških in civilnih uniform hranimo oblačila (suknjiče, hlače, bluže, plašče in drugo), ki obsegajo 23 odstotkov gradiva, obutev (dva odstotka) in pokrivala (18 odstotkov) ter številne druge pridatke (oznake, značke, odlikovanja, opremo in drugo), ki v zbirki zajemajo največji delež gradiva (57 odstotkov).

Najstarejši predmeti izvirajo z začetka 19. stoletja, najmlajši pa so sodobne uniforme vojaških in civilnih uniformiranih služb.

V skupini najstarejših predmetov lahko izpostavimo avstrijski kirasirski šlem, torbico avstrijskega huzarja (podoficirja) z monogramom cesarja Franca I. in paradni kirasirski prsni oklep. V sredino 19. stoletja med drugim uvrščamo tudi uradniški frak in dvorogelnik ter konjeniško čelado meščanske garde. V zbirki hranimo edini beli suknjič, ki se je ohranil na Slovenskem, omembe vreden pa je tudi dvorogelnik s petelinjim perjem iz časa lovskih bataljonov v italijanskih vojnah. Velik del zbirke so uniforme iz druge polovice 19. stoletja (do leta 1918), ki označujejo pisan svet avstro-ogrskih uniform posameznih rodov vojske (pehote, topništva, konjenice: dragoncev, ulancev in huzarjev), mornarice, generalitete, garde in orožništva. V zbirki hranimo temno in svetlo modre suknjiče pehote, temno rjavo uniformo topništva, svetlo modre in bele suknjiče generalov in feldmaršalov ter suknjiče kadetov, vojaških uradnikov in žandarjev. Pestra zbirka pokrival tega časa med drugim zajema tudi šleme cesarjeve elitne garde enote arcierjev z belo konjsko grivo. Iz tega časa hranimo tudi nemške paradne uniforme, nemške šleme s konico – pikače ter prsni oklep, sabljo in šlem francoskega kirasirja. Iz časa prve svetovne vojne so v zbirki značilne sive, zelenkaste in prsteno rjave uniforme in številna pokrivala (čelade) ter ameriške, avstrijske in nemške uniforme. Iz tega časa imamo tudi številna pokrivala (nemško-avstrijske čelade, avstrijske dragonske šleme, huzarske čake, rusko kučmo, francosko-italijansko čelado, vojaške in častniške kape, ulanske čapke, nemške pehotne pikače in šajkače). Ohranjeni so tudi deli uniform, našitki, distinkcije, epolete, ešarpe, pasne sponke, emblemi in kokarde.

Iz časa Kraljevine SHS hranimo v zbirki uniforme vojakov, podčastnikov in častnikov kopenske vojske in mornarice, svečane diplomatske uniforme ter pokrivala.

Iz časa druge svetovne vojne so se med drugim ohranila oblačila, šlemi in distinkcije nemških in italijanskih okupatorskih enot ter šlemi različnih armad. Iz časa narodnoosvobodilnega boja so v zbirki pokrivala slovenskih partizanov z značilnimi zvezdami in tribarvnicami, triglavke in titovke, pa tudi uniforma polkovnika NOV in POJ iz angleškega blaga ter suknjič člana Izvršnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije. V zbirki hranimo predmete vseh rodov armade JLA, od pokrival in obutve do drugih pridatkov. Del zbirke je tudi uniforma slovenske vojske iz leta 1994.

V zbirki civilnih uniform so uniforme nekdanjega uradništva (diplomatske, upravnopolitične, finančne in davčne stroke) ter različnih društev (sokolstvo) iz obdobja Avstro-Ogrske, Kraljevine Jugoslavije, SFRJ in Republike Slovenije. Hranimo tudi gasilske uniforme in opremo iz časa pred drugo svetovno vojno in iz devetdesetih let 20. stoletja, uniformo poštarja iz tridesetih in štiridesetih let 20. stoletja, uniformo železničarja, ki je bila v rabi do leta 1994, policijske uniforme od petdesetih do devetdesetih let 20. stoletja, uniforme carine od sedemdesetih do devetdesetih let 20. stoletja, suknjič letalske družbe iz osemdesetih let 20. stoletja, različna delovna oblačila in oblačila drugih uniformiranih služb.

Mesec mode v muzeju

Projekt Mesec mode v muzeju poteka že šesto leto zapored. V letu 2018 praznujemo 100. obletnico konca prve svetovne vojne, zato smo se odločili, da letošnji dogodek posvetimo tematiki uniform in uniformiranja kot opomina na družbeni red, organiziranost, pripadnost, prepoznavnost, enotnost in tradicijo. Temi se pridružujejo tudi osrednja razstava Ogledni depo uniform, pedagoški program Velike stvaritve malih mojstrov, andragoški

program Muzejski klub ter mednarodni simpozij Museoeurope, ki ga bomo izvedli v oktobru.

S projektom in osrednjo razstavo poudarjamo pomen in fenomen uniformiranosti, psihološko, socialno, zgodovinsko in simbolično vlogo uniform ter vpliv vojaških uniform na modo in njun nenehni dialog.

Ogledni depo uniform

18. maja, na mednarodni dan muzejev, smo odprli novo razstavo z naslovom Ogledni depo uniform, na kateri prikazujemo vojaške in civilne uniforme, pokrivala, obuvala in druge manjše pridatke. Med vojaškimi oblačili so na ogled oficirski, paradni, generalski, pruski, huzarski, kirasirski, dragonski, ulanski in številni drugi suknjiči ter plašči iz časa Avstro-Ogrske, Kraljevine Jugoslavije ter SFRJ. Med civilnimi oblačili pa so na ogled različne uradniške in diplomatske uniforme ter uniforme različnih uniformiranih služb od 19. stoletja do sodobnega časa. Na ogled so tudi različna pokrivala (kirasirska, orožniška, dragonska in žandarmerijska), čelade, čake, kape, čapke, šajkače, generalski klobuki, uradniški dvorogeljniki, šlemi in druga pokrivala, kovčki zanje ter obutev iz različnih obdobja.

Med najstarejšimi predmeti prikazujemo avstrijsko podčastniško huzarsko torbico iz prve polovice 19. stoletja in grenadirsko medvedjo kučmo iz istega obdobja. Na ogled postavljamo tudi čako mariborske mestne garde iz leta 1848, kapo generala Rudolfa Maistra, diplomatski frak veleposlanika kraljevine Jugoslavije dr. Izidorja Cankarja ter uniformo maršala Josipa Broza Tita.

V okviru projekta Mesec mode v muzeju smo konec maja v viteški dvorani organizirali okroglo mizo o uniformah in modi. Gostili smo strokovnjake z različnih področij uniformiranih služb: Boštjana Marolta, mag. Vesno Vranešič, dr. Sonjo Šterman, Simono Pörš, Branka Rožmana in mag. Natašo Dolejši. Hkrati smo odprli tudi občasno razstavo aktualnih uniform uniformiranih služb na Slovenskem.

Mesec mode v muzeju smo 31. maja končali z mladimi. S predstavitvami kolekcij na temo mode in uniform so se na modni reviji predstavili dijaki Srednje šole za oblikovanje Maribor ter študenti Fakultete za strojništvo Univerze v Mariboru, študenti Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani ter študenti Fakultete za dizajn, pridružene članice Univerze na Primorskem.

Besedilo: Maja Hren Brvar, kustodinja, Pokrajinski muzej Maribor

Foto: osebni arhiv, Pokrajinski muzej Maribor in Anita Kovačič Čelofiga, PU Maribor

Na že 7. Štengijadi zbrali več kot tisoč evrov za letovanje otrok iz socialno šibkejših družin

Slovenske policistke in policisti smo se 22. maja zbrali pod mariborsko Kalvarijo odločeni, da se s sodelavci, s katerimi se srečujemo pri delu, prijatelji, znanci in vsemi drugimi, ki so dobrodelni po srcu, pomerimo v teku po 455 »štengah«.

Štengijada vsebuje tudi dobrodelno noto. Letos smo skupaj zbrali 1.055 evrov. Podarili smo jih Zvezi prijateljev mladine Maribor, ki bo s temi sredstvi omogočila letovanje ob morju tistim otrokom, ki jim starši tega ne morejo omogočiti. Če smo s tem izvabili vsaj en otroški nasmeh, smo dosegli svoj cilj.

Prvo mesto v teku mešanih ekip na Kalvarijo je dosegla ekipa Postaje konjeniške policije Ljubljana, ki ji je sledila ekipa UPS CVZ in PP Ljubljana Vič (2. ekipa).

Besedilo in foto: PU Maribor

Zmagovalni pokal 16. Policijskih iger in Letnega preizkusa usposobljenosti policistov je spet obdržala Uprava za policijske specialnosti

V Vadbenem centru Gotenica ter v Tacnu in na zaprtem strelišču v Ljubljani so 24. in 25. maja 2018 potekale 16. Policijske igre, ki še vedno veljajo za največjo športno in družabno prireditev v slovenski policiji, skupaj z Letnim preizkusom usposobljenosti policistov.

Tekmovalke in tekmovalci so se tudi letos pomerili v ju-jitsuju (prikazovanju tehnik), praktičnem postopku, policijskem mnogoboju, policijskem situacijsko-taktičnem streljanju in streljanju z zračno puško. V program so uvrščene tudi dejavnosti, ki so namenjene predvsem krepitevi medsebojnih odnosov, npr. šah, odbojka na mivki in nogomet. Tekmovalke in tekmovalci so bili iz ekip policijskih uprav in notranjih organizacijskih enot Generalne policijske uprave, že osmo leto zapored pa je imelo svojo ekipo tudi Ministrstvo za notranje zadeve.

V prikazu ju-jitsu tehnik se je letos pomerilo 20 tekmovalcev iz sedmih ekip. Najboljši posameznik je bil Jure Pignar z Uprave za policijske specialnosti, najboljša ekipa pa s Policijske uprave Novo mesto, od koder je bila tudi najboljša posameznica Irma Pirc.

V praktičnem postopku je tekmovalo deset ekip. Najboljša je bila ekipa Uprave za policijske specialnosti. Drugo mesto si delita ekipa Policijske uprave Celje in ekipa Policijske uprave Ljubljana II, tretje mesto pa pripada ekipi Policijske uprave Ljubljana I.

V policijskem mnogoboju so se pomerile štiri ekipe in posamezniki, skupaj 69 udeležencev (natančneje 20 tekmovalk in 49 tekmovalcev). V ekipni razvrstitvi je prvo mesto zasedla Uprava za policijske specialnosti. Med moškimi je bil najboljši Severino Ogrizek s Policijske uprave Maribor, najboljša predstavnica nežnejšega spola pa je bila Alenka Radej z Uprave za policijske specialnosti.

V policijskem situacijsko-taktičnem streljanju se je letos pomerilo 12 ekip, skupaj 55 udeležencev (natančneje 16 tekmovalk in 39 tekmovalcev). Med moškimi je bil najboljši Tomaž Pivec s Policijske uprave Murska Sobota, najboljša predstavnica nežnejšega spola pa je bila Janja Metož s Policijske uprave Novo mesto. Najhitrejša in najnatančnejša je bila ekipa Uprave za policijske specialnosti.

Z zračno puško je streljalo skupaj 65 tekmovalk in tekmovalcev (natančneje 29 tekmovalk in 36 tekmovalcev) iz desetih ekip. Najboljša predstavnica nežnejšega spola je bila Renata Oražem z Uprave za policijske specialnosti, med moškimi pa je bil najboljši Sašo Korbar iz ekipe Ministrstva za notranje zadeve. Najboljša ženska ekipa pa je bila s Policijske uprave Novo mesto, najboljša moška ekipa s Policijske uprave Koper.

V šahovskih dvojicah se je pomerilo 38 šahistov v desetih ekipah, najboljši med njimi pa je bil Andrej Kuhar s Policijske uprave Novo mesto. Najboljša ekipa je bila ekipa Ministrstva za notranje zadeve.

V odbojki na mivki je letos sodelovalo 80 igralk v devetih ekipah. Najboljša je bila ekipa Uprave za policijske specialnosti. V nogometu je letos sodelovalo 108 tekmovalcev v enajstih ekipah. Najboljša je bila ekipa s Policijske uprave Ljubljana.

V splošni razvrstitvi si je tretje mesto priborila Policijska uprava Novo mesto, drugouvrščena je Policijska uprava Ljubljana, absolutni zmagovalec pa je že tretjo leto zapored Uprava za policijske specialnosti.

Besedilo: Brigita Petric, SOJ SGDP GPU

Foto: Andreja Žakelj, CRSV PA GPU

Dan policije naj ne bo le formalnost, temveč tudi priložnost za samorefleksijo

Spoštovane policistke in policisti, v prihodnjih dneh se bomo s slovesnostmi na policijskih upravah po vsej Sloveniji spomnili vloge milice v osamosvojitvenih procesih in poklonili miličnikom, ki so pred 27 leti žrtvovali svoje življenje za našo prihodnost.

Slovenska družba tistega časa, tik pred osamosvojitvijo, je bila precej drugačna od današnje. Postavljena pred dejstvo, da bomo cilj dosegli skupaj ali pa ga ne bomo, je v ljudeh vzbudila notranje vzgibe kolektivnega povezovanja – pripadnost, solidarnost in požrtvovalnost. Na njih že skoraj tri desetletja gradimo tudi temelje sodobne policije, zato ne preseneča, da je v globalizirani družbi, v kateri je potrošništvo postalo imperativ, policija ena od tistih delovnih organizacij, kjer besedi »kolektiv« in »tovarištvo« še vedno nekaj pomenita.

Razvoja družbe seveda ni mogoče ustaviti. To je inherentna lastnost, pravica in dolžnost vsake oblike skupnosti. Tehnološki in informacijski napredek teži ta k izboljšanju kakovosti življenja, obenem pa prinašata spremembo vrednot. Včasih so spremembe nujne za napredek, drugič pa zamajajo tradicionalno, ki nam je poznano.

V policiji smo vzeli najboljše iz obeh obdobj. Kolektivni duh in tovarštvo, ta »ostanka preteklega časa«, kot bi ju marsikdo poimenoval, sta pozitivna, gonilna sila v takšni instituciji, kot je policija. Moderna družba namreč žal bolj kot dosežke skupnosti ceni dosežke posameznika. Pehanje za materialnimi dobrinami ter želja po veljavi in statusu izpodrivata načelo »vsi za enega, eden za vse« in krepita individualizem. V poklicih, v katerih smo odvisni drug od drugega, še posebno v kritičnih situacijah, ko je ogroženo življenje, je lahko pomanjkanje sodelovanja ne le razdiralno, temveč usodno. Na srečo kolektivni duh

uspešno ohranjamo – k temu nas sili sama narava dela, pomembna pa so tudi športna, humanitarna in druga udejstvovanja, pri katerih vsak od nas potrebe drugega vsaj za trenutek postavi pred svoje lastne.

Po drugi strani smo iz moderne dobe vzeli tisto, kar spodbuja višje družbeno dobro – razvoj stroke, profesionalizma, etike ter varstva človekovih pravic in svoboščin. Skoraj 30 let razvoja in rasti je slovensko policijo z vidika teh meril potisnilo v sam vrh evropskih policij. Slovenija je ena najvarnejših držav na svetu, naši strokovnjaki pa so cenjeni doma in v tujini. Slovenski policisti veljajo za korektne, strokovne in humane. Spoštovanje človekovih pravic pri nas je na izjemno visoki ravni.

Verjamem, da je naša država boljša tudi zaradi svoje policije. Ta ni le nosilni steber varnega življenja, temveč tudi eden izmed stebrov spodbudnega življenjskega okolja, ki posamezniku omogoča razvoj.

Spoštovane sodelavke in sodelavci, policistke in policisti, danes živimo v neodvisni državi. To neodvisnost, ki nam je dala svobodo in omogočila napredek, prepogosto jemljemo samoumevno. Slovenci smo si zanj prizadevali vse od začetka narodnega samozavedanja pred več stoletji. Zanj so številni dali svoja življenja v obeh svetovnih vojnah. Nazadnje so pred 27 leti zanj padli tudi naši sodelavci. Mnogi med vami ste jih osebno poznali. Dolgujemo jim najmanj to, da ohranjamo spomin na njihovo žrtev, ki je ne more preseči nobeno človeško dejanje. Dolgujemo jim tudi, da ohranjamo podobo policije kot institucije »od ljudi za ljudi«, ki so jo padli miličniki vklesali v kamen spomina.

Dan policije naj zato ne bo le formalnost, temveč tudi priložnost za samorefleksijo. Dejanja izpred 27 let namreč niso le politični, zgodovinski mejnik naše mlade države. Za policijo imajo še večjo vrednost – so namreč najvišji in najplemenitejši izraz pripadnosti modri uniformi, predvsem pa ljudem, ki jim ta služi.

Iskrene čestitke ob našem skupnem prazniku, dnevu policije!

Simon Velički
generalni direktor policije

